POSTIKORTTI

SUOMI

POSTKORT

FINLAND

10 VI 37 14

10

-SKYTTE

K. Herra Tohtori

Beke Ödön

Budapest VII

Rózsa-u. 8.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/516

Helsingissä 9/VI - 1937.

K. Herra Tohtori Ödön Beke

Budapest

Pyydän lausua parhaat kiitoksenі tä-
nään tullеesta Magyar nyelvőristä sekä
vähän aikaa sitten ystävällisestі lähet-
tämistänne reprinoksista. Kiittäen
Eelis Pakarinen

Yllä oleva on yhtyen sen kunnioituk-
kеella Teitä seuratakseni hyvän asian-
tuntеmasta osoittavasta artikkelista.
Monin terveisin: Eelis Pakarinen.

Helsinki 3/1 – 49.

Arvoisa Ystävä!

Monet sydämelliset kiitokset paljon mielenkiintoisia asioita sisältävästä kirjeestäsi, jonka saapumisesta on vierähtänyt jo lähemmäs puoli kuukautta. Täällä meillä vievät minun asemassani olevalla ihmisellä nykyisin virkatehtävät ja niiden ohessa aivan välttämättömiksi käyneet lisäansiolyöt ajan niin tarkoin, että ani harvoin voi niistä irroittautua. Tästä syystä en mielipahakseni ole aikaisemmin joutanut kirjeeseesi vastaamaan; tänään päättyy viiden pituinen joululomakin minun oli vietettävä levähtämättä ikävien kielentarkastustöiden parissa. Milloin taas saanen tilaisuuden tieteelliseen työhön, sitä en tiedä; en siis ensinkään uskalla lupautua laatimaan Magyar Nyelvőrünkään sellaisia selosteita viimeaikaisista lappalogisista tutkimuksista, joita varten ystävällisesti tarjoudut antamaan lehdessäsi tilaa. Jo puoli vuotta sitten kirjoitin Ruongin ja Hasselbrinkin teoksista jonkinlaiset esittelyt FUF:n 30. numeroa varten, mutta eihän se vielikään ole ilmestynyt, vaikka edellisestä numerosta on jo kulunut 2½ vuotta. Mutta hitaushan kuuluu sen aikakauskirjan vankoihin traditioihin. Hasselbrinkin teos, jota tässä, on painettu Upsalassa 1944, mutta mihin sarjaan se ehkä kuuluu, ei käy ilmi ainakaan väitöskirjakappaleesta, jommoinen minulla on. Mutta luulisin, että hän mielellänkin lahjoittaisi teoksensa Sinulle, jos pyydät sitä häneltä: os. Dr. Gustav Hasselbrink, Dikanäs, Sverige. Hasselbrink on siis arvoltaan fil. tohtori, muuten vasinaisella ammatillaan pappi. – Samalla mainitsen, että Archiv für vergl. Phonetikum

Ms 4786/517a
MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

ilmestyneen kirjoitukseni panen tulemaan Sinulle samanaikaisesti tämän kirjeen kanssa ja annan myös määräyksen, että Sum.-ugr. Seuran Travaux V-VI lähetetään Sinulle ennätiedon. Heikelin Die Gebäude d. Tscher. on sennijaan jo loppuneet. Harkitsen ilmoittaa lähettäneeni jo Viittijän, jonka saat jatkuvasti vastedeskin. Mitä Tiedeakatemian julkaisuihin tulee, en voi omakohtaisesti paljoa asiaan vaikuttaa, vaikka viime kevästä lähtien olenkin valtainen jäsen siinä seurassa. Olen kumminkin pukunut toiveestasi saada Akatemian julkaisuja Toivoselle, ja molemmat olimme sitä mieltä, että Sinun olisi paras kääntyä suoraan Tiedeakatemian sihteerin, prof. Emil Öhmann'in puoleen (os. Hietalahdenkatu 42). Hän itse filologina (=germanistina) voi olla hyvinkin myötämielinen ammattiveljeään kohtaan. Luulenkin huomauttaa, että varmaan paras menettelytapa Sinun puolellasi on erittäin vain osaan Akatemian julkaisuja (esim. FFC-sarjaan) kohdistuva pyyntö tai julkaisujenvaihtotarjous, sillä pyytäjä kovin paljoa. Akatemian toimituksissa onkin siirtymässä sanottuna ilmestyvät kovin vähän filologisia luonnostavia tutkimuksia.

Kirjeessäsi aivan oikeutetusti moitit meikäläisten tutkijain hitautta ainestenjulkaisutyössään. Kyllä sitä on ihmetelty täällä kotimaassakin. Onhan tosin poikkeuksia: Ravila ja Hotila, joista viimeksimainitun tosin kova kohtalo tempasi pois ennenkuin Votjakin sanakirjan käsikirjoitus ennättiä valmistua. Ja oikeastaan: ei Sirokaan luontaiselta hitaudeltaan huolimatta niitenkään vähäksyttävä työntekijä ole. Paasosen Tver. sanakirjan ensimmäinen kappale valmistui jouluk. 2. p:ksi Sum.-ugr. Seuran vuosikokoukseen, ja nyt Siro toimeliaasti käy käsiksi Wichmannin aineksiin. Sum.-ugr. Seuran johtokunnassa on keskusteltu siitä, olisiko Wichmannin aineksia yhdistettävä muihin kokoelmiin, joita on Seuralla (esim. Genetzin ja Porkan perua) sekä yksityisiltä (mm. minulla n. 11.000 seteliliuskaa). Suurella ilolla

varmaan Unkarissakin vastaanotetaan tieto, että myös ensimmäiset kappaleet Karjalainen-Toivosen Ostjakin sanakirjan ovat jo ilmestyneet. Valtava, 2-osainen, 1200-sivuinen teos siitä tuli. Kanniston vogulilaisaineistojen julkaisuunlähtö pääsee sekin piakkoin alkuun, toisin kuin hyvin vaatimattomaan, sillä vasta Kansanrunouskokoelmien I osan ruvetaan nyt taittamaan. Mahdollisesti jo tänä vuonna ilmestyy veljeni Kolttain- ja Suolanlappien sanakirja. Hän muuten julkaisi jouluksi etnografisen päätöksensä „Suomen lappalaiset", jossa on 2 osaa ja yli 1000 sivua. Valitettavasti tämä jättiläisen on niin kallis, ettei sitä monenkaan kannattane ostaa. (Se ei ole Sum.-ugr. Seuran julkaisema.) Lehtisalon aineistenjulkaisutoiminnasta ei liene "Juraksamojedische Volksdichtungin" jälkeen odotettavissa pitempään aikaan tuloksia. Hän tuntuu jo väsähtäneen, samoin kuin Sovaltakin, jonka tiedusteli kirjeessäsi. Sovalta on nähtävästi jo kokonaan vetäytynyt tieteestä pois. Ketturen on sensijaan yhä aktiivisempi kuin ennenkin; nykyisin hän harrastaneen pääasiassa oikeakielisyyskysymyksiä, ollen luonnollisesti oppositiossa muita viisikaveljiään vastaan. Räsänen on nykyään hyvässä työvireessä; tapasin hänet täällä, jolloin hän kertoi parastaikaa lukevansa turkkilaisten kielten äännehistoriaansa korrehtuureja, joita kirjapainosta kuulemma tulevan nopeaa vauhtia. Sovijärvi näyttäisi myös olevan ahkerassa puuhassa; jonkinlainen käytännöllinen sovellutus puhetekniikan palvelukseen lienee herrastus, jolle hän viime aikoina on paljon omistanut aikaansa. Virolaisiin tuttuihinsa meneekseni mainitsen, että Mark on Amerikassa; en muista nyt hänen osoitettaan eikä minulla sitä olekaan. Raunistu on tullut professori ja Tampereen Baltilais-yliopiston vararehtori. Sain hä-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5176

neltä juuri äsken kirjeen, mistä käy selville, että vaikeassa asemassa Baltilaiset pakolaiset siellä Hampurissa ovat. Hänen osoitteensa on Prof. Dr. Alo Raun, (24b) Pinneberg-Eggerstedt, B. R., Germany. Mägistellä on joitakin opetustehtäviä Lundin yliopistossa. Hänen osoitteensa on Mässvägen 16 C, Lund, Sverige. Saarepeto taas oleilee Uppsalassa (os. Torsgatan 1, Uppsala, Sverige), mutta häneltä en ole kuullut muuta kuin että viron kieliatlastaan hänellä on edelleen ollut tilaisuus valmistella; hän siis on saanut tuodakin kokoelmansa mukanaan. Aristeta ja muista Viroon jääneistä tutkijoista ei tänne tietääkseni ole tullut mitään tietoja.

Olen itse vaatimaton työrientäni kielen harrastaja toivoisin kaikesta sydämestäni, että Sinulle tarjoutuisi tilaisuus verrattomien kokoelmiesi julkaisemiseen. On todella traagillista, että nyt olemme kaikki niin köyhiä, ettemme kykene paljoakaan tieteemme hyväksi tekemään. Kysyin ystävältäni Knut Bergslandilta, olisiko Norjassa mahdollisuuksia julkaista jotain, mutta sain myös häneltä tämän saman vastauksen. Täällä meillä tieteellisten seurojen asema liiteaikoina jonkin verran paranee, ja jos Suomugr. Seuran mahdollisuudet nykyisen suppean ohjelmansa laajentamiseen lisäämällä, niin varmaan joku osa aineistostasi ainakin mielellään julkaistaisiin. Kaikki riippuu tietysti lähinnä siitä, säilyykö rauha maailmassa. Sitä palavasti toivomme, mutta siinä asiassa ei meillä, enempää kuin muillakaan pienillä kansoilla, ole vähäisintäkään sananvaltaa. Pessimistiksi ei kuitenkaan kannata heittäytyä, ja sikäli toivotan Sinulle, hyvä Ystäväni, tämän kovin pitkäksi venyneen työjaksosi päätteeksi häiriintymätöntä työrauhaa ja entisen kaltaisia arvokkaita tuloksia nyt alkaneena vuonna.

Monin kiitoksin terveisin

Eelis Itkonen.

Veikkola 10/7-43.

Hyvä Ystävä!

Parhaat kiitokset kortteistasi! Olen kirjoittanut Haavistolle ja pyytänyt häntä toimittamaan Sinulle pyytämäsi WSOY:n teokset (myös Kalevalaseuran Vuosikirjan; Väitöstä en tavoittanut käydessäni Helsingissä jokin aika sitten). T.k. 7 p:nä Sinulle on lähetetty Suom.-ugr. Seuran varastosta Aikakauskirjan ne osat, jotka halusit, mutta alkaen vasta n:osta 16, sillä luettelossasi mainittuja aikaisempia osia on niin vähän, että Seuran on kuitenkin tapauksessa hankittava, voidaanko niitä jakaa. Tähän määräykseen nojau-

POSTIKORTTI

POSTKORT

FINLAND

SUOMI markkaa 7 FINLAND

SUOMI markkaa 2 FINLAND

HELSINKI 3

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Herrn Doktor
Ödön Beke
Budapest XIV
Vorosilov-út 19
Magyarország - Ungarn

Tuen minun käytyä jättää asiaa niiden kohdalla syksyyn, jolloin johtokunta taas kokoontuu. Tšekoslovakialaisen kielenopettajan jäivät vahingossa pois äskeen mainitusta paketista, mutta annan ne pyynnöstä määräyksen niiden lähettämiseksi.

Voi hyvin! Sydämellisin terveisin

Eelis Itkonen

Helsingissä 28/2-49

Rakas virkaveli!

Lähetän Sinulle tervehdyksen täältä Uuden Kalevalan 100-vuotispäivän merkeissä juhlaa viettävästä kaupungistamme kutsuakseni Sinua kirjeestäsi ja kortistasi. Ne ystävälliset sanat, joita kirjeessäsi kohdistit minuun, ovat lämmittäneet ja liikuttaneet mieltäni, joskin pidän entamaasi tunnustusta ansaitsemattomana. Ehdotus nimittämisestäni ylimääräisen professorin virkaan on jo tehty, joskaan nimitys ei voine tapahtua vielä lähitulevaisuudessa, koska ilmeistä on, että eräät aikaisemmin ehdotetut dosentit tulevat nimitettäväksi ennen minua. Kuitenkin olen jälkeenkin tilanteeseen varsin tyytyväinen, sillä ensisijainen on jäätyäni Toivosen erottua ainoaksi suom.-ugr. kielentutkimuksen edustajaksi yliopistoon olisi voinut yksinäni antaa aineemme opetusta siinä laajuudessa ja niin tehokkaasti kuin vanhat perinteemme edellyttävät. Tästä syystä Ravilan tulo Helsinkiin on nähdäkseni tarpeen vaatima. Toinen syy on henkilökohtaisesta laatua. En ole koskaan luopunut ajatuksesta oleskella pitemmän ajan Inarissa keräätäkseni välttämättömästä työaineistoani Aimän ja omiin aineistoihini ja toimittaakseni sitten inarinlapin sanakirjan ja kielioppin. Jos olisin tullut nimitetyksi tähän virkaan, jota Ravilan vielä viipyessä Turussa olen määrätty edelleen hoitamaan (syyslukukauden alkuun), olisi minun ollut kesätavoitteis-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 4786/518a

aan luovuttaa tutkimusmatkasuunnitelmastani. Ylimäär. professoriksi päästyäni sensijaan voin tuon, lähön asti taloudellisten vaikeuksien vuoksi vuodesta vuoteen lykkäytyneen hanketeen vaivattomasti toteuttaa.

Siirryn sitten näihin asioihin ja tiedusteleviin, joita tuot esiin. Olisi minunkin mielestäni suotavaa, että Magyar Nyelvőrissä veljeni Suomen lappalaisia käsittelevän teoksen ilmestyminen saatettaisiin tutkijain tietoon. Kun huomenna tapaan yliopiston asioissa prof. Martti Haavion (hän sai toissa päivänä nimityksen suomal. ja vertailevan kansanrunoudentutkimuksen prof.-virkaan), joka on samalla Werner Söderström-yhtiön, ts. veljeni kirjan kustantajan, kirjallinen johtaja, aion tiedustella, olisiko heidän mahdollista lähettää yksi kappale teosta Sinulle. On valitettava, että mordval. tekstit eivät ole vielä saapuneet. Joka tapauksessa ne Sinulle tulevat, jos kohta teknillisistä syistä teosten lähettäminen julkaisuvarastostamme voi väliaikaisesti olla hyvinkin hidasta. Määräyksen Lyydiläismurteiden sanakirjan lähettämisestä annan viipymättä.

Erikoisesti herätti mielenkiintoani mainintasi, että olet saanut Venäjältä uusia alaamme koskevia teoksia. Toivoisin, että voisit minulle ilmoittaa, tenen kirjoittamista ja minkä nimisistä teoksista on kysymys, jotta voisin ottaa selvää, onko meillä niitä. Esim. erzämordvan sanakirja kiinnostaa minua suuresti, samoin votjakkilainen; altaistimme — ja vähän esim. minä itsekin — taas kernaasti haluaisimme tuolta mitä uutta turkin ja mongolin alalta on naapurimaassamme julkaistu. Suom.-ugr. Seura on kyllä vaihtosuhteissa Leningradin Akademija Nauk'in ja Moskovassa sijaitsevan keskuskirjaston Gosu-

darstvennaja Biblioteka SSSR imeni V.I. Lenina'n kanssa, mutta sikäli kuin muistan eivät Venäjältä viime aikoina saapuneet lähetykset ole sisältäneet paljoakaan tieteenalaamme varsinaisesti koskevaa. Jos saisin luettelon meillä mahdollisesti – ja todennäköisesti – puuttuvista teoksista, voisin sitten niitä vaiktapa viimeksimainitun kirjaston välityksellä nimenomaisesti pyytää. Mikäli taas Venäjällä oleskelevalla tuttavallasi olisi tilaisuus ja mahdollisuus ostaa lisäi k.o. julkaisuja, niin välittämällä niitä meikäläisille tutkijoille, jotka vastaavasti ottaisivat niitä mielihyvin omiin kirjastoihinsakin, voisit korvaukseksi saada haluamaasi kirjallisuutta täältä.

Uskon, että Siron uuteen sanakirjahankkeeseen voimme suhtautua melko luottavaisin mielin sikäli kuin vain hänen sotavaoina huolestuttavasti järkkynyt terveytensä ei nykyisestään huonone. Joskaan hänellä ei näy olevan tieteellistä mielenkiintoa tieremissiin (eikä yleensäkään kielitieteeseen tämän termin totunnaisessa mielessä), niin epäilemättä Tämän kielen parissa vuorikaudet tunnollisesti uurastettuaan hän on siihen nyt jo paljon paremmin perehtynyt kuin Paasosen tekstejä toimittaessaan. Hänen tohtorinväitöskirjansa, joka koskee itämerensuomen puhumista merkitseviä verbejä semasiologian kannalta tarkasteltuina, tulee yliopistossa tarkastettavaksi ensi viikolla. Mikäli teos hyväksytään väitöskirjana, se

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5196

tulee myöhemmin ilmestymään Mémoires-sarjassamme 93. osana. Suomalla on tieteellistä kykyä varmaankin melkeästä enemmän kuin Sirolla, mutta miehen onnettomuutena on liialtinen perusteellisuus, minkä johdosta hänen väitöskirjastaan ja muista töistään ei tahdo tulla valmista. Ei niistä asioista mielellään hänellä enää viitsi kyselläkään, koska näyttäisi siltä, että ne kovasti painavat hänen mieltään.

Varmaan kajaalaisen osljakkilaisia tekstejä on enemmän kuin Kannisto luuli, mutta sen vaikutelman olen vuosien mittaan saanut, että niiden julkaiseminen ei Toivosta mainittavassa määrin kiinnosta. Suomen kielen etym. sanakirjan laatiminen on se työ, jota nykyään on hänen elävän parastuksensa kohteena. Tänä vuonna ilmestyvät Paasosen tšuvassilaiset ja Setälän vepsäläiset tekstit. Eräitä muitakin tekstikokoelmia vuoden ohjelmaan on otettu, mm. mainitsemani Munkácsi-Fuchsin votjakkil. ainekset, joiden toimittamisen jo Kannisto toistakymmentä vuotta sitten otti julkaisusuunnitelmaan. Toistaiseksi on ~~ei~~ valitettavasti vain vasin suppeiden kokoelmien julkaiseminen meille mahdollista; esim. Lagercrantzin 1000-sivuiseksi arvioitu lappal. tekstikokoelma on saanut maata käsikirjoituksena jo vuosikausia ja saa maata edelleenkin. Jos vain saisiamme Seuraamme valtionavun, joka nykyään vastaa vain 1/3 ennen sodan saadusta, jonkin verran kohoamaan, tekisin kaikkeni, että edes jokin osa julkaisemattomista töistäni ilmestyisi painettuna. Lopuksi mainitsen varmaan Sinuakin kiinnostavan uutisena, että Lehtisalon laaja juraksamojedin sanakirja on tekijän ilmoituksen mukaan nyt painokunnossa.

Lopetan tämän taas kovin pitkäksi venähtäneen kirjeeni toivottamalla Sinulle terveyttä ja jatkuvaa työintoa.

Syd. terveisin
Tuuno Eelis Itkonen.

Veikkola 29/6-43

Rakas Ystävä!

On kerrassaan ihme todeta, miten pian aika kuluu: onhan siitä, kun Lakón kanssa vietimme maassamme, vierähtänyt jo pari kuukautta, ja kuitenkin tuo aika miellyttävine muistoineen tuntuu olevan vielä aivan läsnä. Jos käynnistämme täällä edes jossain määrin vastaisi odotuksiamme, niin kyllyydentyys on molemminpuolinen. Varmasti saatan terveiksesi virkaveljien tietoon, kunhan taas taikki palaamme kesälomiltaan kaupunkiin. Itsekin olen ollut maalla jo 2½ viikon ajan vuokrattuani täältä lapsuudenaikaisesta kotipitäjästäni Vihdistä kesäkseni huvilan, joka sijaitsee Helsingistä 36 km:n päässä. Sää on mielestäni koko ajan ollut sateinen ja kolea, mutta minulla on ollut yllin kyllin hauskaa puuhaa, niin ettei ikävä ole päässyt vaivaamaan. Otin näet kesäurakakseni vv. 1942-43 keräämieni itäeremissiläisten sanastoainesten puhtaaksikirjoittamisen sanalipuille, luovuttaakseni ne sitten Sivolle suunnitteilla olevaa itäeremissiin kokoomasanakirjaa varten. Tähän mennessä olen käsitellyt Marij Ilšen-nimisen kylän mursesanaston, josta kertyi 2.500 sanalippua. Tässä murteessa, jota puhutaan kielimiesten ilmoituksen mukaan Krasnokokšajskista (Joškarolasta) 14 km koilliseen sijaitsevassa ky-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5209

lästä, on eräitä mielenkiintoisia liittymäkohtia länsitöremissiin ja Wichmannin "jaavank-uržumilaiseksi" nimittämän "kõdal-jõlme"-tyyppiin päin mm hyvin äänteellisesti (esim. pèːŋe 'väry', sčːme 'musta' jne.), morfologisesti kuin ~~ja~~ samastoltisestikin. Itäistä vain, ettei kielenopas ole halunnut tai osannut eritellä tästä murretta puhtaana, vaan on käyttänyt sekaan myös — ehkä koulussa opittuja — yleisitätöremissilaisia muotoja. Tekstejä minulla on tästä murteesta käännöksineen n. 90 sivua, muista tutkimistani kolmesta murteesta sensijaan aivan vähän, yhteensä 10-kunta sivua; nämä kielenoppaat näet eivät olleet kertojia. Jos Uotilan keräämät tekstit, jotka Siro aikoneen saattaa painokuntoon, painettaisiin yhteen mieleen kanssa, voisi siitä ehkä tulla n. 10 arkin laajuinen kokoelma vaatimattomaksi osoitukseksi mailla toisen maailmansodan aikana suoritetusta tieteellisestä työstä.

Täällä maaseudulla ei paljon tiedä siitä, mitä "suuressa maailmassa" tapahtuu. Olen kuitenkin saanut tänne pari uutuutta, jotka Siroakin ehkä jo kiinnostavat. Toinen on Collinderin „The Lappish Dialect of Jukkasjärvi", joka vaikuttaa varsin solidilta työltä. Yksityiskohtaisesti en teosta kylläkään pysty arvostelemaan, koska en englantia ilman sanakirjan apua enimmäkään ymmärrä. Toinen teos on Kettusen "Hyvä vapaata saamea", oikeakielioppaan, jonka poleeminen kärki kohdistuu "virallisen" oikeakielisyyssuunnan johtomiehen Saarimaan "Kielenopas"-nimistä teosta vastaan. Erittäin lystikästä luettavaa tämä Kettusen opus on; temperamenttikas kun on, hän ei sii-

kaan päästä sanojaan "läntisuomalaista klikkiä" vastaan hyökätessään. Sitä paitsi ei pän läheskään aina mielestäni väärässä olekaan, sillä monta puolestapuhujaa kuulun riihin, joiden mielestä Saarimaa saattaa esittää asioita yksipuolisesti sekä tarpeettoman normalöivisesti. Toisaalta on kellusen kirjassa luonnollisesti paljonkin sellaisia kohtia, joissa miehen huono arvostelukyky kiusallisella tavalla tulee esiin.

Olen nyt pitkään puhunut oloistani ja punkistani, joten on aika siirtyä toisenlaisiin asioihin. Ensiksi viela sydämellinen kiitos kirjeestäsi, jolta toivoin saavani odottamaamme tiedon kotimatkanne onnellisesta sujumisesta. Ne tiedot, joita esitit Unkarissa vireilläolevasta ainestenjalkaisutöistä, ovat todella imponoivia ja osaltaan kannustavat meitäkin jatkamaan parastamme. Läheistä yhteistyötä maillemme kerkeen suom.-ugr. tieteen alalla toivon minäkin. Kirjalähetyksesi tuli myös onnellisesti perille. Sen arvokasta sisällystä olen kiinnostuneena tutkinut. Syvästi kiitollinen olen lähettämästäsi SUSA IX:stä. Nyt on vihdoinkin sarjani täydellinen ja voin jatkaa siitä sidottamaan.

Odotan, että tuotteliaasta kynästäsi lupauksesi mukaan valmistuu tutkielma Toivosen juhlakirjaan. Tähän mennessä on kirjoituksia koossa 6-7, niistä pisin Péter Hajdún tutkielma samojedilaisista heimonimistä. Tämä kirjoitus päätettiin julkaista SUSA:ssa jo ennen kuin oli tietoa siitä, että siitä tuliisi Toivo-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5206

sen albumi, jolle se pääsee mukaan, vaikka koollaan ylittäkin muille kirjoittajille asetetun maksimin. Kirjapainon erittäin kehnon suorituskyvyn takia Hajdún artikkelin latominen on viipymistään viipynyt, vasta vähän ennen kesälomalle lähtöäni sain n. puolet siitä korrehtuurina. Lähetän korrehtuurin kirjoittajalle sitten kun jäljellä olevakin osa tulee. Tästä palaamme yksityiskohtaisesti ilmoittaa Hajdúlle. Hakuteoksella kuulin, että Hajdú on samaa aihetta käsitellyt siellä kotimaassakin. Kysymyksessä lienee supistelma hänen laajemmasta lähettämästään artikkelista, jonka julkaiseminen käsittääkseni tarpeettomaksi, jos hän sen seuraavaan saattaisi toisaalla julkaista.

Tässä taas tuli epistola pitkäksi. On jo paras lopettaa. Tänäänkin on ollut harmaa, sateinen päivä; pimeää jo ehtaasti, vaikka kello on vasta 18. Täällä, kesäasuntoni yläkerroksen järjestämättömässä työhuoneessa ei ole sähkövaloa. Lähdenkin tuonne alas lueskelemaan vakituisista iltalukemistani, joka nyt minulla on Mikszáthin „A Noszty fiú esete Tóth Marival". Erittäin rattoisa kirja, jonka ensimmäisestä osaa parhaillaan lopettelen.

Toivotan Sinulle terveyttä ja hyvää kesää. Vaimoni lähettää Sinulle terveisensä, lämpimästi küllöien Sinua sekä perheeseesi että muistamasta meitä kirjeessäsi.

Tuus

Eelis Itkonen.

Kesäosoite n. elok. 10 p:ään asti Veikkola, Kalljärvi.

Veikkola 7/8-49.

Hyvä Veli!

Lausun parhaat kiitokseni vii-
me kirjeestäsi. Erityisen iloi-
nen olen siitä, että osallistut Toi-
vosen juhlakirjaan; kirjoittamasi
muistelmakirjoitus artikkeli on ol-
lut kirjapainossa ladottavana
t.k. 1. p:stä lähtien. Mahdollises-
ti syyskuun puolella saat kor-
rehtuurin.

Toivottavasti lomasi kesäsiirto-
paikassasi, jonka kauneudesta kir-
jeestäsi kuvaa antaa kuvaan kirjoi-
tuksen, on ollut virkistävä. Uskoisin
Tiedeakatemian Neuvoston toimenpide
on todella mainio. Oma lomani kes-

SUOMI markkaa 9 FINLAND

HELSINKI 6.III.1

POSTIKORTTI POSTKORT
CARTE POSTALE
SUOMI FINLAND

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Herrn Doktor
Ödön Berze
Budapest XIV
Vorsilon-út 19
Magyarország - Ungarn

Jeg mottaman päivän perästä. Verrattain kolea ja sateisina ovat ilmat täällä pysyttelleet koko ajan, jo. Ten kesäni ei sinne suhteessa vastaamat odotuksia. – Kauppaan käydessäni palattuani katson, voinko saada WSOY:n lähettämäin pyyntämäni kirjoja.

Voi hyvin! Monin syd. terveisin
Eeli Aaltonen.

MN 4786/521

Helsingissä 18/9 - 49.

Hyvä Ystävä!

Lausun pahaa kätkökseni vuoksi lähettämäsi kortista. Pari viikkoa sitten toimitin Haavikolle pyytämäsi WSOY:n kirjojen luettelon. Toivottavasti hän ottaa pyynnön huomioon. Ellen muista väärin, on Toivosen juhlakirjaa varten laatimasi artikkeli jo ladottu. Posti, joka taas on palannut SUS:n sihteerin toimeen ja siis huolehtii myös mainitun albumin toimittavaisesta, lienee lähettänyt Sinulle korrehtuurin.

Kätös myös FUF:ssa olleen kyhäelmäni ystävällisestä arvostelusta. Olen mielenkiinnolla tutustunut niihin Nyelvőrissä olleisiin, samaa aihepiiriä edustaviin tutkielmiisi, jotka mainitset. Tässä yhteydessä minun täytyy tunnustaa, etten ensinkään tunne unkarilaisten aikakauskirjojen sisällystä niin hyvin kuin pitäisi. Halua kyllä olisi, mutta unkarin kielen lukeminen sujuu minulta toistaiseksi niin hitaasti, että aikaa kuluu siihen liian paljon. Kesäkauden oleskelu Unkarissa käytännöllistä kielenopiskelua varten olisi minulle aivan välttämätön ja jo ensi tilassa. Jos voisin ennakolta saada varmuuden siitä, ettei minulle myönnettäisiin viisumi Unkariin, alkaisin nyt

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/522

jo unkarin puhehaejoittelun jonkun opettajan johdolla sekä myös matkarahojen tiedustelun sopivista paikoista ta ~~[illegible]~~ silmälläpitäen matkan järjestämistä ensi kesänä. Luonnollisesti tulisin yksinäni; vaivan mukaanotto antaisi matkalle turistimatkan luonteen ja tekisi apurahan saamisen mahdottomaksi, samalla kuin se estäisi minua antautumasta kieliopintoihin täydellä teholla. Aikaisemmin lausuit olevan hyvin todennäköistä, että minulle viisumi myönnettäisiin. Oletko siinä käsityksessä jatkuvasti?

Mitä tulee kysymykseesi, eivätkö unk. hüvös etc. voisi sopia sm. hyy sanan vastineiksi, niin minun täytyy sanoa, etten ole täysin selvillä siitä, miten etuvokaalisten sanojen sananalkuinen h unkarissa kaikissa tapauksissaan selittyy. Voidanko ajatella sen voivan olla myös sm.-ugr. *š:n jatkaja kuten sm. h? Yleensähän *š > ∅ unkarissa.

Suom.-ugr. Seuran syyskauden ensimmäinen kokous oli eilen. Miesluku isasti oli kokoontunut Filaisuuteen. Samalla oli kuitenkin todettava, että pari kaikkein kuuluisinta jäsentämme on nyt iäksi poissa Seuran toiminnasta, nim. Uno Harva ja orientalisti Knut Tallqvist — Seuran kunniajäsen —, jotka molemmat mytologian tuntijat kuolinvuonna kuussa, kuten varmaan jo tiedätkin.

Lopetan tämän kirjeentapaisen toivottamalla Sinulle mitä parasta menestystä sekä tutkimuksissasi että unkarin kielitieteellisten olojen edistämisyrityksissäsi. Voi hyvin!

Tuus Eeli Itkonen

Helsingissä 28/10-45.

Rakas Ystävä!

Monet kiitokset kirjeestäsi, jonka sisältö minua suuresti ilahdutti ja saattoi mieleni jännittyneen odotuksen valtaan. Olet ilmeisesti nähnyt paljon vaivaa ottaessasi selvää mitä mahdollisuuksia minulla voisi olla saada matkalupa Unkariin. Esittämäsi suunnitelma, miten tulisin aikani Unkarista viettämään siinä tapauksessa että sinne pääsen, vaikuttaa erittäin miellyttävältä, ellei suorastaan liiankin hienolta kysymyksen ollessa minun kaltaisestani vähäpätöisestä työniehestä. Jos minulle viisumi myönnetään, niin pyytäisin Sinua koettamaan vaikuttaa siihen suuntaan, että saisin oleskeluluvan 3 kuukaudeksi, sillä lyhyemmässä ajassa tuskin ehtisin oppia unkaria niin paljon, että opintomatka tällä kannalla katsottuna vastaisi tarkoitustaan. Muihin seikkoihin, kuten paljonko oleskeluni tulisi maksamaan eli toisin sanoen kuinka suuri matkastipendi minun olisi koetettava hankkia, palaan sitten kun kuulen, onko matkani toteuttamisesta todella toiveita. Tarvitsisin kylläkin lopullisen tiedon asiasta jo lähivuokoina, muuten en ehdi stipendiasiaa enää saada järjestykseen.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Kirjeessäsi mainituista teoksista olen puhunut Laa-

Ms 4786/523

violle. Viimeksi tapasin hänet eilen kadulla, jolloin hän ilmoitti antaneensa määräyksen seuraavien kirjojen lähettämisestä Sinulle: Haavio, Viimeiset runonlaulajat & Suomalaisen muinaisrunouden maailma, Annist: Kalevala taideteoksena, Hesva: Sammon ryöstö. Enempää en voinut saada. Ilmoituksesi, etteivät luvatut Aikakauskirjan osat ole vielä saapuneet, koskenee pyytämiäsi alkuosia (5.6.8.9.11.14.15.), joiden lähettämisestä mainitsin tekeväni erityisen Suom.-ugr. Seuran syyskuun kokouksessa. Näin menettelinkin, mutta johtokunta ei valitettavasti suostunut näitä teoksia niiden harvinaisuuden vuoksi luovuttamaan. Muut Aikakauskirjan osat (16-22. 26-29. 37-39.) on lähetetty ja ovat tulleet perille kin, kuten kortistasi 22/8 näen.

Lauri Postin saapuminen takaisin Suom.-ugr. Seuran sihteerin toimeen merkitsi huomattavaa helpotusta työtaakkaani, mutta silti en ole voinut tiedellä sanottavasti kaan harrastaa, sillä nyt minun on ollut käytävä täydellä todella käsikirjoitukseni ikävään työhön, nim. Virittäjän 50-vuotissisällysluettelon sanaston viimeistelyyn. Mainitun luettelon, johon tulee yli 20.000 sanaa, olen hiljakseen valmistellut vainoni avustamana kohta kolme vuoden ajan, ja nyt olen luvannut saada sen valmiiksi kahden kuukauden kuluessa. Sitten on [redacted] suoritettava loppuun tässä sihteerisilläisten sanastojeni: puhdaskirjoitus, joka jäi kesällä puolivälin. Ennenkuin siitä selviydyn, on käsissä uusi vuosi. Oletko muuten kuullut mitään, kuinka Sebeok ja Bergsland tulevat toimeen Bloomingtonissa? — Voi hyvin taas! Syd. terveisin

Eeli Itkone.

VIRITTÄJÄ
KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI
HALLITUSKATU 1, HELSINKI

Helsingissä 3/XII -49.

Hyvä Veli!

Sydämelliset kiitokset viime kesän alkupuolella tulleista kirjeestäsi ja kortistasi! Koska meillä eilen oli Suom.-ugr. Seuran vuosikokous, jossa myös viitattiin Seuran toimintaan ensi vuoden aikana eli asiaan, josta Sinäkin olit halukas saamaan tietoja, niin koetan niitä paperille jotain panna. Julkaisutoiminnasta, sikäli kuin ovat käsikirjoituksena aineskokoelmat, mainittiin, että lähiaikoina ilmestyvät Setälän vepsäläiset tekstit ja myös Kannistolan vogulilaiset kielennäytteet, nim. I osa, jota on jo alettu taittaa. Setälän liiviläiset ja Munkácsi-Fuchsin volgalaiset tekstit on jo viety kirjapainoon, mutta niistä tuskin on vielä ehditty ottaa työn alle. Veljeni Venäjänlapin saamelaisten viimeisten kirjainten latominen on käynnistä, jolloin tämä teos ehkä valmistuu ensi vuoden loppuun mennessä. Joki saanee julkaistuksi K. Donnerin volgalaissamojedilaiset ym. pikku sanastot. En tiedä, ennättäisikö jo painosta Kannistolan ja Karjalaisen etnografisiin keräelmiin perustuva kolmas teos „Vogulien ja volgalaisten tuohi- ja nahkakoristeet". Ainakin kaikki kuvat, jotka suurelta osalta ovat omavaraisia, ovat jo valmiit. Muiden tekeillä olevien kielennäytekokoelmien ja sanakirjojen valmistelu jatkuu entiseen tapaan; uusia töitä ensi vuonna tuskin voitaneen panna vireille. Mitä tutkimuksiin tulee, niin ensimmäisinä on valmistumisvuorossa pari väitöskirjaa, maisteri Kuusen Sampo-eepoksesta ja muist. Ojajärven karjalaismurteiden ääni- ja sanataklisista käytännöistä. Ensi vuonna valmistuneevat myös maisterien Pelttolan ja Joen väitöskirjat; edellinen lähtöön vepsän kielen, jälkimmäinen samojedilais-altailaisten

MTA 4786/524
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

kosketusten alalla. Jo sitten tulee viels Toivosen julkaisuja Toivituksia-sarjassa, uusi aikakauskirjan osa ja ehkä yhtes ja toist muutakin. — FUF:n XXX osan 3. vihko ilmestyy epäilemättä ensi vuonna; kertoisi saat mahdollisimman pian nähtäväksi Toivoselle.

Kysyt, saammeko täänne Venäjältä kirjoja. Kyllä joskus tulee, mutta Suom.-ugr. Seuran kannalta ensimmäiseen aivan tarpeettomia julkaisuja, kuten tieteellisiä aikakauskirjoja eri aloilta. Sellaisia verrattomia lähdeteoksia uralilaisten kielten alalta, joista kirjeessäsi mainitsit saaneesi, ei täänne ole lähetetty pyytämättä ja tiedusteluista huolimatta. Jos voisit järjestää Venäjällä ilmestyneiden, mainitunlaatuisten julkaisujen vaihdon täänne meille päin, niin mitä kiitoksen tavoittelisivat sekä Suom.-ugr. Seura että yksityiset tutkijat. En tiedä, voisimmeko rahaa lähettää mahdollisesti, mutta ainakin tieteellisistä kirjallisuutta voisit epäilemättä saada itsellesi hyvin edullisesti. Niin että jos vain voit toimia välittäjänä täsä asiassa, saat varmasti osaksesi yleisen kiitollisuutemme. Permil. kielten, mordvan ja tšeremissin sanakirjat, kieliopit ja muunlaiset tällä kielellä painetut teokset olisivat epäilemättä hyvin haluttuja.

WSOY:stä en tällä haavaa voi erikseen pyytää Sinulle kirjoja. Prof. Haavio-tapauksen puolesta olen käynyt, en nim. uskalla nyt vaivata millään sellaisilla asioilla, koska hänen vaimollensa dos. Eräjärvi-Haavikolle on äskettäin suoritettu vaikea leikkaus ja hänen tilansa on jatkuvasti erittäin kriittinen. Kalenteriasian vuoksi kirjoja voisit koettaa pyytää suoraan Seuran sihteeriltä, toht. Sulo Hallsoselta (os. Hallituk. 11). Muista samalla kiittää ennen saamistasi osoista. — Unkarin lähetystöstä käväisin heti kirjeesi saatuani tiedustelemassa matkalupaa. Asia sieltä tosiaan jo tunnettiinkin ja lähetystösihteeri antoi toiveita suotuisasta ratkaisusta. Kuitenkin eräänlaisen skeptillisen mieliala käynti minuun jälleen. Asialla olisi jo kova kiire. En tiedä, pitäisikö jättää kirjallinen anomus. Lähetystösihteeri sanoi odottavansa vastausta Unkarin viranomaisilta.

Voi hyvin! Monin syd. terveisin Eeli Tiitola.

VIRITTÄJÄ
KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI
HALLITUSKATU 1, HELSINKI

Helsinki 27.XII.49.

Hyvä Veli!

Sydämellinen kiitos kirjeestäsi, joka tuli pari päivää sitten. Olipa vahinko, ettet voi lähettää lähtö venäläistä kirjallisuutta. Ymmärrän kyllä täysin, että et voi; olemmehan kumpikin, miten vaikeata kirjallisuuden lähettäminen Unkarista nykyisin on.

Tulee olemaan hauska tutustua Nyelvőrin Kalevala-numeroon. En voinut sille mitään, että kaikkia pyytämiäsi tietoksia ei ole lähetetty tarpeeksi ajoissa tai toistaiseksi ei ollenkaan. Haaviola ei käy edelleenkään sellaisilla asioilla vaivaamassa; hän on nouvansa vaikean sairauden vuoksi jatkuvasti, jossa tavallisesta vireestään. (Rouvalle kumminkin tehdään vielä suuri leikkaus, josta toipumismahdollisuudet ovat vähäiset.) Yliopiston ohjelman saat ensi tilaisuudessa.

Tulen tiedustamaan ainakin Vilkunalle osljakin tekstien julkaisemista koskevasta toivomuksestasi. Sovjärvelle tuskin kannattaa asiasta puhua, koska hänen vaikutusvaltansa Suom.-ugr. Seurassa on aivan vähäinen, joten hänen asiaan puuttumisensa enemmän vahingoittaisi kuin edistäisi ehdo-

Mb 4786/525
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

tuksesi toteutumista. Tässä yhteydessä mainitsen, että Mägiste kerännät täsmennöllisiä tekstikokoelmat ovat hänellä saamani selostuksen mukaan erittäin huomattavat. Toivoisin vastaisti, että ainakin osa niistä voitaisiin saattaa julkisuuteen. Sekin on vain mainiota, että Sinun täsmennöllisiä kokoelmasi ja muutkin kirjeessäsi mainitut tärkeät aineistot näkevät lähiaikoina siellä Unkarissa päivänvalon. – Kysyit Turun yliopiston suomen ja sen sukukielten prof.-viran täyttämisestä. Ei virkaa vielä ole täytetty, vaan hakijain respiittiaika yhä jatkuu. En yhtäkkiä ihmettelisi, vaikka Turun yliopisto ei julistaisi vielä kerran hakijoista, että kerran päättäkin, vaan panisi viran uudelleen auki. Ainakin eräiltä tahoilta on sellaiseen mahdollisuuteen viittailtu.

Unkarin-matkani on edelleen epätietoisuuden piitossa. Ellen matkalupaa saa ennen tammik. 15. päivää, jolloin päättyy Suomen Kulttuurirahaston stipendien hakuaika (sieltä näet ajattelin hakea matkarahoja), niin tuskin silloin matkalupaa enää niitäkään tee, sillä en tiedä, kuka sitten voisi matkani rahoittaa. – Tammik. 1. pnä matkustan Lapin kielen asioissa Inariin ja palaan takaisin n. 10. pnä.

Voi hyvin! Syd. terveisin

Eeli Itkonen.

VIRITTÄJÄ
KOTIKIELEN SEURAN AIKAKAUSLEHTI
HALLITUSKATU 1, HELSINKI

Helsinki 21/2-50.

Kunnioitettava Ystävä!

Viime kirjeessäsi – josta sydämellinen kiitos! – mm. mainitsit Venäjältä saamistasi teoksista. Voit olla varma siitä, että Skyllä täällä ostajansa löytävät näin turkkilais-tataarilaiset, mongolilaiset kuin mandžulaisetkin julkaisut, mikäli niitä tänne vain saataisiin. On ilahduttavaa, että Suom.-ugr. Seuralle on äskettäin saatu erinäisiä Venäjällä julkaistuja kirjoja, mm. kielioppeja; ei kuitenkaan suoraan Venäjältä, vaan Berliinistä Steinitzin välityksellä. Kalevalaseuran sihteerille olen huomauttanut siitä, että pyytämiäsi vuosikirjoja ei ole lähetetty, ja kuulin, että seura aikoo piakkoin pidettävässä johtokunnan kokouksessa pyyntösi käsitellä. Toivottavasti pyyntösi johtaa tulokseen, kun niihin näin julkallisesti ja virallisesti suhtaudutaan! Hakuteltua olen myös kysynyt, miksei Sinulle ole lähetetty pyytämiäsi Virittäjän numeroita. Sain vastauksehi, että k.o. numerot ovat todella Toimituksella kokonaan loppuneet eikä niitä ole onnistuttu saamaan muualtakaan, vaikka nimenomaan Sinua silmällä pitäen niitä on eri henkilöillä tiedusteltu. Minäkin olen vähän yrittänyt niitä etsiä, mutta tuloksetta. Tunkelo on asunut sodasta lähtien maaseudulla, mistä pääsi palaamaan asuntoonsa vasta pari viikkoa sitten. Hänen

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/526

vepsän äänneshistoriasta on teos, jolla tiettyä olisi Sinulle sangen hyödyllinen, mutta tuskinpa voin siitä hänelle Sinua varten pyytää, ensiksi siitä syystä, että en yleensäkään juuri pohdi häiritä tätä lähes 80-vuotista patriarkkaa, toiseksi siksi, että vepsän äänneshistoria on laajuudeltaan vuoksi erittäin kallis kirja (hinta lähenee 1000 markan rajoilla), ja tietääkseni mukaan Turkeellakaan ei ole enää yhtään ylimääräisiä tekijänkappaleita, joten hänen olisi todennäköisesti ostettava teos kustantajalta. Jos haluat varmuuden siitä, onko häneltä saatavissa mainittua teosta, niin Sinun täytyisi itsesi kääntyä kirjeellisesti hänen puoleensa.

Se, mitä kerrot Nyelvőrin julkaisusuunnitelmasta, on mitä suurimmassa määrin ilahduttavaa. Siitäkin tulee sitten niin komea aikakauskirja kuin vain jotkut ennen minunkin sijoittamiseni toimittajalle! Samalla tulee mieleeni toisenlainen asiakin, jota täällä on kerrottu, nimittäin että Budapestin yliopistosta on suom.-ugr. kielitieteen opetuksesta viime aikoina tuntuvasti vähennetty tai että koko oppiaine olisi yliopistosta poistettu. Onko tästä mitään perää?

Unkarin-talosta jää haaveeksi, joka ei ainakaan vielä ensi kesänä voi toteutua. Kun minulla ei ollut tietoa, päärahoja, ja nyt olisi hakemaisillani myöhäistä. Ehkä itse menettelin kokemattomuuteni vuoksi taitamattomasti; ehkä minun olisi kohta syksyllä pitänyt ostaa passi ja toimittaa se Unkarin lähetystöön viisumin saantia varten. Nyt käsin vain siellä henkilökohtaisesti keskustelemalla, ja lähetystösihteeri sanoi odottavansa asiaani koskevia tietoja Unkarista. Tämän velvollisuutensa olisi mielestäni ollut sanoa, minkä minun olisi pitänyt menetellä. Enhän minä, joka en ole koskaan ulkomailla ollut, tunne tämmöisiä asioita.

Voi hyvin taas! Monin terveisin Eelis Itkonen.

Helsinki 6.5.50.

Kedves Barátom!

Monet kiitokset sisältörikkaasta kirjeestäsi! Kirja-asioihin vielä mennäkseni: jos mainitsemiasi venäjällä ilmestyneitä uralilaisia ja altailaisia kieliä käsitteleviä kielioppeja ja sanakirjoja voit tänne lähettää, niin varmasti saat valtaosan niistä Hasan ym. tutkijain teoksia, joita haluat. Mahdollisesti voisi silloin koettaa antikvariaatilta välityksellä hankkia Sinulta puuttuvia Virittäjän numeroita, joita en monista kyselyistäni huolimatta ole onnistunut saamaan ~~tuntemiltani~~ tuntemiltani Virittäjän lukijoilta. Kalevalaunrassa on ilmeisesti tapahtunut valitettava sekaannus: pyytämäsi vuosikirjat 25-28 on lähetetty vastaavien vuosiluvuille. Kalevalaunran sihteeri on viime aikoina oleskellut Norjassa, mutta tiedäkseni kotiutuu näinä päivinä, jolloin tiedustelen häneltä, olisiko tehty erehdys vielä korjattavissa. Junkelolle osoittamasi kirjeen jätin hänelle hänen nyt muuttaessaan takaisin Helsinkiin, ja hän mm. puolestaan pitkä pyyntösi kyvin kohtullisena ja lupasi esittää sen Suom.-Kirjall. Seuralle. En ole sittemmin kyennyt, miten asia on ratkennut. Steinitzin Ostjakin vokaalien hiu-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/527.

torian on tämä saatu pari kappaletta ja olen itsekin jo kirjaan lukustunut. Pidän siitä sangen aviokkaana saavutuksena, jos kohta on ilmeistä, että kirjoittaja usein pakottaa materiaalin aliste-maan ennakkoteorioihinsa, sen sijaan että tekisi johtopäätöksensä objektiivisesti materiaalia ana-lysoimalla.

Täällä vallitsee oikein lämpimän sää; kesä on tullut ennen aikojaan. Se on sääli oikeastaan, sil-lä mielyttävämpää vuodenaikaa kuin vilet, sai-kas kesä, jolloin luonto vähitellen alkaa vihe-riöidä, ei mielestäni meidän olosuhteissamme voi ajatellakaan. Nyt sentijaan tuo vaihekausi jää pois, kun suora päälle loikataan varhais-keväästä kesän helteeseen. Ja sitä paitsi tahtoo tällaista tuon varhaisen lämpimän kautta seura-ta kolera keskikesällä. Niin oli laita viime kesä-näkin, joka oli sitäsuhteellaan hyvin epäedulli-nen. Tänä kesänä matkustan perheineni Savon, missä luulen saavani vuokratuksi todella hy-vän kesäasunnon kauniin luonnon keskellä. Sitten elokuussa lähden, jos Suom.-ugr. Seuralta saan stipendin, kuukauden kiertomatkalle inarinlappalaisten keskuuteen, ryhtyäkseni toteuttamaan suunnitelmaani, jatka-maan Aimälä keskenjäänyttä inarinlappa-sanakirjatyötä. Tällä kertaa olisi tarkoitus vain orientoitumismatka, mutta vuoden päästä tah-toisin Inarin pitemmäksi aikaa, jos oikealle tuttu-

muunnatkalle vanhojen suom.-ugr. perusteidemme mukaisesti. Tiedän kyllä olevani hiukan liian vanha sellaiseen tehtävään, sillä terveydentilani ole niin vankka kuin nuorempana, mutta kaikesta huolimatta tahtoisin yrittää. Tunnen sen saavuttaan velvollisuudekseni. Syitä siihen, miksi en aikaisemmin ole tähän ryhtynyt, on useitakin, mutta kaikkea luonnollisesti sota-aika, jolloin tutkimustoiminta täysissä olisi ollut mahdotonta, mutta myös taloudellisesti yritys olisi ollut perheelliselle dosentille ylivoimainen. Kolme viikkoa takaperin sain nimityksen suom.-ugr. kielentutkimuksen ylimäär. professorin virkaan ja nyt toivon saavani tutkimusmatkan vasta tarvittaessa virkavapaalla täysin palkkaedun.

Tästä tulenkin eräästä asiasta, jonka suhteen vaivaisin Sinua tiedustelulla. Kaikista kehoituksista ilmoitin ensi vuonna luennoivani num. suom.-ugr. kielentutkimuksen historiaa. Voi olla, ettei en tunne nimenomaan unkarilaisia tätä aihetta koskevia lähteitä riittävästi. Voisitko mainita minulle unkarilaisten tutkijain teoksia tai tutkielmia, joissa on kielikuntamme tutkimuksen historiaa käsitelty? Olisin siitä hyvin kiitollinen.

Unkarin-matkani lykkäytynee epämääräiseen tulevaisuuteen. Olisin mielelläni tullut ennen, mutta yleinen olosuhteiden rauhattomuus tietenkin huolestuttaa. Milläkin tuolla rauhattomuudella ilmenee

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5274

työläisten lakkoliikkeitä varten. Parhaillaan on jonkinlainen kokonaan pysähdyksissä kolmatta päivää, ja juuri päivän perästä voi alkaa yleislakko, jos työväen palkkoja ei kautta linjan koroteta. Näin virkamiehen näkökulmasta katsoen tuntuisi siltä, että juuri meitä, jotka olemme jääneet palkkojen korotuksissa pahasti työväestä jälkeen, olisi ainoan muita muistettava, mutta nyt elämme kansanvallan aikaa, ja senvuoksi on työnies nostettu jalustalle korkealle meidän "herrojen" ohi. Nostakaamme siis hänelle hattua ja tunnustakaamme näöpiteli oma vähäpätöisyytemme.

Unkarin kielen harrastuksia en/olen kaikesta huolimatta verraten uutteasti jatkanut. Tekstin ymmärtämisessä katson jokseenkin lukemieni perusteella saavuttaneeni tyydyttävän tason, ja viime kuukausina minulla on ollut ilo harjoitella pastori Gabrin kanssa unkarinkielistä keskustelua. Kolme tuntia viikossa. Huonostihan se vielä menee, mutta eikshän siinä kuitenkin rakentune pohjaa, jolta voisi unkarilaisessa ympäristössä ponnistaa verraten pitkällekin — jos sitten sellaista tilaisuutta joskus tulee.

Iloitsen siitä, että — kuten rva Sebestyén — Németh-lta saamastani kirjeestä näen — Sinä nyt toimit yliopiston professorina. Vihdoinkin on oikeus tapahtunut! Sydämellisesti onnitteluni! Toivotan Sinulle niitä parhaita voimia ja jatkuvaa menestystä tiedeteossasi!

Tuus Eelis Itkonen.

Savossa 4.7.50

Hyvä Veli!

Olen ollut kesäloman vietossa kaukana pääkaupungista jo lähes kuukauden päivät. Helsingistä kävätsin pohjoismaisessa etnologikongressissa (29.6.–2.7.), josta olen juuri palannut. Siellä odotti minua iloinen yllätys, nim. nro Fasagon mukaan lähettämäni 3 kirjaa, joista sydämellinen kiitos! Erinomaisen arvokas on "Yhteisen Sanansaattajan" jonka johdannosta erinomaisen käsityksen sieltä saamme, ja koko työstä, joka Venäjällä on viime aikoina tuotettu työväenliikkeen historiasta. Tämän kirjan luen tarkkaan ja aion jossain sopivassa tilaisuudessa selostaa siitä mielenkiintoisille. Lähetän nyt vain

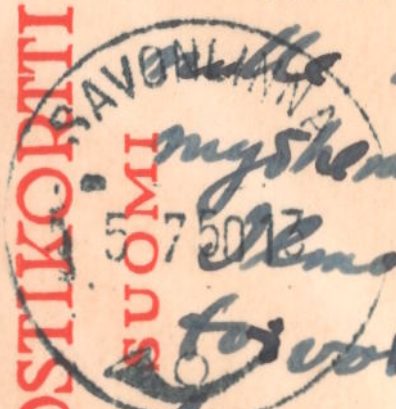
MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Mu 4486/528

POSTIKORTTI
POSTKORT

FINLAND

Herrn Professor
Ödön Beke
Budapest XIV
Vorosilov-út 19. II. 2
Magyarország - Ungarn

Tämän kortin ilmoittaakseni Si-
nulle kirjoja perilletulosta,
myöhemmin kirjoitan enemmän.
Ilmoita minulle, mitä teoksia
Sinun olisi minun lähettäväni vasta-
laskuja. Voin tosin toimittaa ne
Sinulle vasta syyskuun puolivälissä,
Lähistä palatessani. Sitä ennen en
ole nimittäin Helsingissä. Osoitteeni
on n. elok. 10 p:ään asti Savonlinna,
Koivuniemi. - Sydämellisin T. Itkonen.

Helsinki 19/9-50

Hyvä Ystävä!

Olen vastikään palannut kotiin kuukauden kestäneeltä kiertomatkalta Inarin Lapissa. Säärukkeet, asunto- ja ruokaolot olivat siellä suotuisat, joten terveenä ja hyvässä kunnossa pystyin koko ajan. Varsinaisia pysähdyspaikkoja minulla oli neljä kielialueen eri kolkilla, minkä lisäksi työskentelin lyhyemmän aikaa kirkonkylästä sekä Inarin kunnan vanhainkodissa. Merkitsin kirjaan n. 2000 kasvinaisehkoa sanaa, etupäässä deskriptiivistä sanastoa, sekä matkani loppupuolella saatoin jo kohtalaisen sujuvasti käyttää inarinlappia keskustelussakin. Erityisesti itseäni ilahdutti todeta, että useampikielisten lappalaisten parissa liikkuessani saatoin tarvittaessa vuorotella puhua inarin- ja tunturilappia, sekoittamatta näitä kieliä keskenään. Tän mukana on siis tekniikan vaatimus parantunut, sillä nuoruudessani tällaisen simultaanipelin ei olisi annettu onnistuakseen. Jos saan sopivasti virkavapautta, niin ensi vuonna lähden Inarin pitemmäksi aikaa inarinlappi sanakirjaa valmistelemaan, vaikka ensi talvena tulee kiire aikaisempien keräysten kokoelmien orientoituessa. Työvoimistin nauhojeni puhtaaksikirjoitus on viimeistelyvaiheessaan, ja sitlenpä voinkin toisaiseksi kohdistaa huomioni ensi vi-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Mn 4786/528

jasta inarinlappiin. Unkarin kielen opintojani tulen luonnollisesti jatkamaan entiseen tapaan, vaikka uusastakin syystä lienee Unkarin-tulooni lähivuosina varsin epätodennäköisiä. Syrjäänis opiskelen myös aina milloin aikaa riittää.

Tänään käyn ostamassa Hasan mytologiset teokset, joita pyysit korvaukseksi minulle kerällä lähettämiäsi täydennyksiä teoksiin. Ylioppilas Kahla toi Suomen Suvulle lähettämäsi arvokkaat kirjat sekä terveisesi, joista paljon kiitokset. Toivonen tulee itse kirjoittamaan Sinulle Suomen Suvun puolesta. Pyydän häntä samalla ilmoittamaan, missä vaiheessa FUF:lle lähettämiesi 2 artikkelin painatus on. Viimeisestä kirjeestäsi minua erityisesti kiinnostavat 2 kpl Mapuu Ambrazax-teoksia, joita olen siellä täällä kuuskellut. Niistä aukeaa näköalaa maamme virkeä, jo kuunnoitettavan saavutuksen pääsyä täydennissäisä-kansallisen kulttuurielämä, joista meillä ei täällä ole aavistustakaan. Eikö mielesi tekisi päästä pistäytymään Marin tasavallassa? Jospa pääsisit sinne vaikka parin viikon kiertomatkalle ja voisit järjestää minulle tilaisuuden tulla omaksi adjutantiksesi! Mutta ei kai tällaisen haaveen toteuttaminen ole mahdollista nykyisessä epävakaisessa ja sodanpelon täyttämässä ilmapiirissä.

Suom.-ugr. Seuran syyskauden ensimmäinen kokous oli viime lauantaina. Seuran jäsenet olivat siinä monilukuisina ja veippaina, lukemattomatta kirjallisekseen käynyttä Ramstedtiä. Uusia teoksia on ilmestynyt tai ilmestymässä, kunhan vain rahaa riittäisi. Eikö Linolaltakin vihdoin valmistuisi tämän vuoden aikana vogulil. kansanrunouskokoelmien ensimmäinen osa. Muuten on toiveita, että Hki yliopistoon saataisiin ensi vuonna toinen virkainen suomen kielen professorinvirka.

Kuulemiin taas! Syd. terveisin Eeli Itkonen.

Helsinki 28/XI-50.

Hyvä Veli!

Parhaat kiitokset [illegible] kirjeestäsi: On hauskaa kuulla, että olet päässyt suhteisiin neuvostoliit-tolaisten kustantajien [kanssa]. Lähetä tänne vain kaikkea fennougristiikkaa ja altaistiikkaa koskevaa kirjal-lisuutta, vaikkapa minun nimelläni, mitä Sinulta vain liikenee. Takaan sen, että kaikki kyllä oste-taan. Tähän asti esittämäsi hinnat tuntuvat ky-vin kohtuullisilta. Kirjeessäsi mainitsemistasi tše-remissinkielisistä kirjoista sain kolme itselleni, ja lo-put viisi joutuivat Suomen Suvun haltuun, kuten olit määrännytkin. Viimeksimainittujen yhteishinnan 10 $ on prof. Toivonen halukas suorittamaan Sinulle toivomalla-si tavalla, t.s. lähettämällä Sinulle korvaukseksi veljesi lappalaiskirjan sekä Sirelius'en Kansanomaista kulttuuria, jos jälkimmäistä vielä on saatavissa. Muuten ottaisin Sinulta Russko-marijskij slovarjin itselle-ni, jos Sinulla vielä useampia kappaleita [illegible] teosta on.

Mitä Suom.-ugr. Seuran viimeaikaisiin julkaisui-hin tulee, niin mainitsen, että Seuran Toimituksia-sarjan numero on 99 ja Aikakauskirjan 53 (n:o 54 tut-kivästi ilmestyy näinä päivinä). Ellei [illegible] kirjoitta-Toimituksissa julkaistujen tutkimusten [illegible] maan; vaihtoehtoja kai on, että katsot, puuttuu [illegible]

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Ms 4786/530

mistasi sarjoista jotakin numeroita. Jos huomaat aukkoja, niin ilmoita niistä minulle. Ilmestymässä olevista julkaisuista lienevät pisimmälle ehtineet Setälän vepsäläiset ja livviläiset sekä Munkácsi-Fuchsin votjakkilaiset tekstit. Kannistan vogulilaisia tekstejä on tietääkseni ladottu jo monen osan laajuudelta, mutta Limola jatkuvasti uusilla käännösten tarkistuksilla. Toivon hartaasti niiden, että nämä jo nopeaan ilmestymään. Aineiston keruu täydennettiin suomalaisilla erota on käynnistä. Siitä lisäksi on Räsänenkin ollut täällä työskentelemässä. Aivan äskimmäisinä päivinä suunteen ei luonnollisestikaan ehdi valmiiksi. Wichmannin votjakkilaisen sanakirjan toimitustyö on ikävä kyllä jatkuvasti pysähdyksissä. Paasosen nordval. sanakirjan valmistelu on tietääkseni ollut pääasiallisesti tutkulaisen naisten kielitaidon huolena. Vasta alussa on sekin työ, eikä aivatkaan ensi vuonna voine suoltavasti edistyäkään, jos Rasila saa hakemansa Amerikan-stipendin. Itse valmistaudun taas kevällä jatkamaan sanakeruuta inarinlappalaisten keskuudessa. Muuten ei täällä kuulu mitään, lukuunottamatta suru-uutista, jonka ehkä jo tiedätte, nim. että G. J. Ramstedt kuoli pitkällisen taudin kestettyään t. k. 25. päivä. Hautauspäivää ei ole vielä ilmoitettu. Ikävän mielialan vallassa Suom.-ugr. Seura nyt kokoontuu vuosikokoukseensa. Uudeksi esimieheksi epäilemättä tulee Toivonen. — Lopetankin taas tähän tällä erää.

Voi hyvin! Syd. terveisin

Eeli Itkonen.

KOTIKIELEN SEURA
HELSINKI, HALLITUSKATU 1

Helsinki 2/1-51.

Hyvä Veli!

Toivotan Sinulle hyvää uutta vuotta sekä terveyttä ja jatkuvaa työtarmoa vuoden varrella. Paahaat kiitokset myös viime kirjeestäsi! Mitä tulee veräjälä julkaistuun kirjallisuuteen, niin haluan tässä mahdollisimman painokkaasti sanoa, että tänne meille kelpaa kaikenlainen uralilaisia, altaailaisia ja paleoaasialaisia kieliä ja kansoja käsittelevä kirjallisuus alkaen tutkimuksista koulukirjoihin ja tilapäisjulkaisuihin asti. Jos sä onnistut kirjoja saamaan käsiisi, niin anna tulla tänne vain! Prof. Kustaa Vilkuna, jolla on vaikutusvaltaa virallisiin piireihin, antoi minulle vakuutuksen, että lähettämäsi kirjat voidaan maksaa dollareilla ellei Suomen raha kelpaa. Missään tapauksessa älä lähetä Collinderille mitään sellaista mitä me emme ole saaneet. Täällä on kirjallisuutta tarvittaan, mutta kuka sitä Ruotsissa lukee. Me yksityisetkin tutkijat ostamme omaan kirjastoomme halukkaasti teoksia sikäli kuin varat sallivat, mutta sen lisäksi Suomalais-ugrilainen Seura ja Tutkimuslaitos Suomen Suku ostavat varmasti, ja näiden avovaltaisten tieteellisten järjestöjen onkin luonnollisesti helpompi saada lisenssejä valuutta vaten kuin yksityisten.

Ms 4786/5319
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Voit siis lähettää suoraan näiden seuroja ja laitosten osoitteella mitä haluat. – Suomen Suvelle lähettämistäsi kirjoista vastineiksi pyydetyt J. Ithese ja Sivelinkeen teokset on tilattu kustantajalta; mahdollisesti ne ovat kaikkialla vallinneiden joulukäreiden takia viivästyneet, mutta joka tapauksessa koetan saada ne lähetetyiksi mahdollisimman pian. Samoin saat ensi tilassa pyytämäsi Wichmannin julkaisut sekä yliopiston ohjelman.

En voi julkaisuista erikseen enempää omiani kuin Uotilankaan tiedemiehistöäsi sanastoja, vaan ne kaikki jäävät Siron julkaistaviksi suuresta tiedemiesten kokoomateoksesta. Sen ilmestymiseen tiellenkin menee aikaa, mutta toisaalta olisi erillisten pikkusanastojen käsittely hankalaa. Seuraajan on meillä Siron kanssa ollut puhetta, ettei ehkä voitaisiin julkaista yhdessä Uotilan ja minun keräämät kielennäytteet. Nykyisellä tavalla julkaistuina tekstit vain tulevat hyvin kalliiksi, mistä syystä Suomi-ugr. Seuran piirissä on keskusteltu siitä, eikö kielennäytteitä voitaisi vastedes ruveta julkaisemaan siten, että kirjoituskoneella kirjoitettu teksti valokuvattaisiin ja klisöitäisiin, ts. ryhdyttäisiin käyttämään manuel-menetelmää. Esim. Amerikassa julkaistaan monia tieteellisiäkin aikakauskirjoja näin, ja se tulee paljon halvemmaksi kuin painaminen. Ja koska tiedemiesten tekstissä tulee kysymykseen vain nelkö yksinkertaisen transkriptio, jonka edellyttämät erikoismerkit voidaan hyvin asettaa tavallisen kirjoituskoneeseen, niin nämä tekstinne voitaisiin mainiosti julkaista tällä uudella tavalla. Asiasta ei kuitenkaan ole vielä tehty lopullista päätöstä. Muuten on ihan tässä vaiheessa ennättäisikäin ruveta tiedemiesten tekstejäni toimittamaan, vaikka eikös siinä

KOTIKIELEN SEURA
HELSINKI, HALLITUSKATU 1

olisi käsipyyhkeen se suurempi työ kuin muutamia viikkoja kestävä kopiointi ja käännös (esikseen sitten käännöksen oikeaksiluku ja teoksen painattaminen, jotka molemmat varmasti talvella nyjuraan pitkälti). Minulla näet on koossa muitakin kirjeitä juuri nyt. Työvoimistin sanakokoelmani toisi valjo puhtaaksikirjoitelut ja valmiin luovutettaviksi Sivolle, mutta itseäni varten valmistan vielä eräänlaisen konkordanssin. Vaikka vaimonikin tässä työssä auttaa, menee siihen aikaa. Sitten jouduin tässä takavuosina valmistamaan Virittäjän 50-vuotisjuhlaluettelon, josta sanaluettelonkin paisui hirvittävän laaja. Kun Virittäjän julkaisija Kotikielen Seura täyttää 75 vuotta ensi maaliskuun 14. p., on herännyt ajatus, että mainitun luettelon pitäisi valmistua tuoksi merkkipäiväksi, jotta tulevina mahdollisimman ikävää korrehtuuria. Ja kaiken tämän ohessa minun pitäisi ehtiä käydä läpi Aimän inarinlappalaiset kokoelmat ja puhtaaksikirjoittaa omat inarilaiset sanastoni keväästä menemistä, jolloin lähden jatkamaan viime kesänä aloittamaani sanankeruuta Inarissa. Työnpaljous tuntuu monesti aivan ylivoimaiselta. Ikävintä on se, että kaiki aika menee vain tuollaiseen käytännöllisen työhön ja itselleni harjoitus jää entistä enemmän sivuun.

Mutta enpä huoli käydä pitemmälti vaivojani valittamaan, vaan lopuksi kirjoitan tähän pyy-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Ms 4786/5316

lähtisi luettelon Suom.-ugr. Seuran Toimitusten
viimeisiltä vuosilta, alkaen n:osta 90:

90: Lehtisalo, Juraksamojedische Volksdichtung.
91: Paasonen-Ravila, Mordwinische Volksdichtung IV.
92: Väisänen, Mordwinische Melodien.
93: Siro, Pukumista merkitsevät verbit itämeren-
suomalaisista kielistä.
94: Paasonen, Gebräuche und Volksdichtung der
Tschuwassen.
95: Ramstedt, Studies in Korean Etymology.
96: Kuusi, Sampo-eepos.
97: Ojajärvi, Sijojen merkitystehtäviä Itä-
Karjalan Maanselän murteista.
98: Commentationes Fenno-Ugricae in honorem
Y. H. Toivonen
99: Tuuronen, Lyydiläismurteiden äännehistoria II.

Voi hyvin! Syd. terveisin, jotkin myös
vaimoni yhtyy,

Eeli Ittkonen.

KOTIKIELEN SEURA
HELSINKI, HALLITUSKATU 1

Helsinki 31/1 – 51.

Hyvä Vel.!

Sydämellinen kiitos kirjeestäsi, jossa sisäl. si paljon ja tärkeitä tietoja. Kunpa löytyisi kirjojen toimittamiseksi tänne joku muu keino kuin matkailijoiden apuun turvautuminen; minun lienee hyvin vaikeata saada ennakolta kenellä keitä kullonkin on Unkarin lähdössä. Eikö teillä saa tieteellisille seuroillekaan vapaasti lähettää kirjallisuutta postitse? Mikäli jonkin tilaisuuden kirjojen toimittamiseen saat, niin aivan huoletta voit kaikkia tieteellisiä teoksia, kuten sanakirjoja ja kielioppeja, panna tulemaan 2 kpl; kyllä ne haluk. kaita ostajia löytävät joko tieteellisten seurojemme ja laitostemme tai sitten yksityisten taholta. Mielenpä uskoisin, että tavallisia ei-tieteellisiäkin tekstejä, kuten oppikirjoja, voit panna tulemaan kaksin kappalein, sillä Ungri. Seura on jotenkin varma ostaja kaikelle ja Suomen Sukukin kai sitä mukaa kuin varoja riittää. Tiedustelemme yksityiskohtaisemmin mielellämme otamme omaan käyttöömme yhtä ja toista. Mainitsemasi eräalais-venäläisen ja mokšalaisvenäläisen sanakirjan, samoin kuin Popovin samojedilaisjulkaisun ottaisimme varsin mielellämme ja kernaasti 2 kpl kustakin julkaisua, jos sopii. Jos esim. voisit toimittaa Ungr. Seuran osoitteella jonkin liikelyk-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/532

sen, niin sinäkin voit panna uusimpia kappaleita samaan teokseen. Kirjoitin vain duplettien kanteen esim. minun nimeni, niin saan ne ulos Seuran hallusta ja voin sitten toimia niiden myyjänä yhoitajille asianharrastajille. Pidän myös huolta siitä, ettei kaikista Ilgr. Seuran tai Suomen Suven kirjaston lähetelmistä teoksista saat maksun. Tapasin äskettäin Vilkunan, joka terveydellisistä syistään ilmoitti uudestaan, ettei dollareita kirjojen maksuksi hankitaan. Ymmärrän täydin mitä vaikeuksia Sinulla on kirjallisuuden hankkimisessa ja sen edelleen lähettämisessä, ja annan suuren arvon vaivannäöllesi.

Mémoires 97:n ja Yliopiston ohjelman panen Sinulle tulemaan samanaikaisesti tämän kirjeen kanssa. Jäinetkö jo saamat Sibeliuksen ja veljen teokset? Haavion ja Viitasaaren uudet teokset ovat toisaalta arvokkaita kirjoja, joista Sinulle olisi varmaan iloa. En kuitenkaan voi näitä pyytää Haaviolta, sillä olisi jotenkin sopimatonta häiritä häntä moisella asialla, kun hän rouvansa kuoltua on nyt syvän surun vallassa. Elsa Enäjärvi-Haavio haudattiin eilen suurin juhallisuuksin. Ilmeisesti hän oli todellakin huomattava persoonallisuus; sillä todisti selvä lähtöolijoiden että myös monenaisimmilta aloilta esitettyjä muistovalitusten paljous. Muista tiedoituksista mainitsen vain, että Ravila on saanut palkansa Rockefellerin stipendin ja matkustaa t.k. 15 pnä Amerikkaan (alkaa Bloomingtoniin), missä aikoo intiaanikielistä opiskellen viipyä vuoden loppuun. Mahtaisiko jonkun tämä aikana hoitamaan hänen virkaansa. Myös ehdotuksen toisen suomen kielen professorin perustamisesta on saanut valtioneuvoston hyväksymisen, ja pian virka tuleekin avoimeksi. Turun professuurin haltijaksi on nimitetty Ravilan oppilas, nuori syntaktikko O. Ikola.

Toivotan Sinulle parhainta voimia. Hyv. terveisin

Eeli Itkonen.

KOTIKIELEN SEURA
HELSINKI, HALLITUSKATU 1

Helsinki 10/4-51.

Hyvä Veli!

Parhaat kiitokset viime kirjeestäsi. Erikoisesti tahdon myös Tutkimuslaitos Suomen Suvun puolesta kiittää Sinua siitä, että olet vaivautunut järjestämään meille kirjallisuutta. Muutama päivä sitten saimme "Kultura" -toimistolta ilmoituksen, että neljä Venäjällä ilmestynyttä sanakirjaa on sinne tullut edelleen tänne toimitettavaksi. Suomen Pankin kautta sain eilen ostaa kirjojen hintaa vastaavan summan 7 dollaria 40 senttiä, joka summa myös eilen lähetettiin samaisen pankin kautta Unkariin osoitettuna Magyar Nemzeti Bankin kautta Ungarische Aussenhandelsbankille ja siitä tietä edelleen "Kultura" -toimistolle. Nämä rahalaitosten keskinäiset suhteet ovat aivan liian monimutkaisia minun käsitettäväkseni, mutta olen pankista saamastani kuitista kuitenkin kopioinut edellä esitetyt nimet tähän, jotta tiedät, mistä voit muulta rahoja kyselemään, ellei niistä ala kuulua. Laitoksemme puolesta myös toivon, että rahat tulisivat pian onnellisesti perille, niin että mielenkiinnolla odottamamme kirjatkin pääsisivät lähtemään. Jos vastedeskin voit kirjallisuutta lähettää, niin kiitollisina kaiken vastaanotamme. Tästä kirja-asiasta

Hs 4786/533
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

muistun mieleeni, ellei Haavion "Väinämöinen" ja Virtasannan "Jämeen kansa muistelee", joita olit halukas saamaan, tullaan Haavion lupauksen mukaan W.S.O.Y:n kustannusliikkeestä Sinulle lähettämään. Kun ylihuomenna tapaan Haavion, tiedustan häneltä joko kirjat ovat lähteneet.

Vastikään perustettu toinen suomen kielen professorinvirka on parastaikaa haettavana. Hakijoista ei ole vielä varmaa tietoa, mutta kulkupuheiden mukaan pitäisi heitä ilmestyä runsaasti, s.o. suunnilleen kaikki suomen kielen ja lähisukukielten dosentit, ehkä jokunen professorikin. Sitten taas tekee kevätkin tuloaan täyttä päätä. Tämä on ollut harvinaisen luminen talvi, mutta normaalissa ajassa maa kuitenkin näkyy paljastuvan. Täällä Helsingissä ovat kadut suurimmaksi osaksi jo lumettomat. Mutta miltäpä tämä on siihen verrattuna mitä teillä siellä Unkarissa parhaillaan on. Vaikka itse en ole saanut sitä ihanuutta nähdäkseni, niin muiden puheista tiedän, että nyt on kevätinne kaunein ilmoillaan.

No niin, voi taas hyvin! Monet terveiset!

Eikki Itkonen.

KOTIKIELEN SEURA
HELSINKI, HALLITUSKATU 1

Helsinki 10/5-51.

Hyvä Veli!

Sydämellinen kiitos kirjeestäsi. Vastaan siihen tällä kirjelappusella. Kirjoitan tätä Suomen Suvussa, ja kun Suomaan kynäni unohtaneen kotiin, (on) minun käytettävä vanhaa raapivaa kynänterää, joka näemmä hyvin helposti pärskäyttää mustetta paperille. Niin että jos tästä tulee epäsiisti ja mustetahroja sisältävä kirjelmä, niin voin ainoastaan syyttää joitakuitellisia olosuhteita. - Niihin kirja-asioihin mennäkseni, emme ole vielä saaneet mitään "Kulturan" kautta. Voisitko käydä siellä huomauttamassa, että panisivat kirjat ensi tilassa tulemaan. Kyllä kai rahat ovat olleet perillä jo useamman viikon, koska Suomen Pankista luvattiin ne heti lähettää, ja tämä tapahtui silloin kun edellisen kirjeeni Sinulle kirjoitin. En näin Sinua hätyyttäisi muuten, mutta kun rahat eivät olleet omiani, vaan Suomen Suvun, joka minun kehoituksestani teki tämän kirjaoston, niin katson, että minun täytyy tässä asiassa toimia tavallaan ex officio. Kysyt myös, onko tänne tullut unkarilaista tieteellistä aikakauskirjallisuutta. Ei minun tietääkseni ole Unkarista tänne saatu paria tai vuotta juuri mitään; kaikkien suureksi ihmeeksi Toivonen äskettäin sai Nyelvtudományi Közlemények 52. vihon 4. osan. Mitä puolestani en ole mainittua julkaisusarjaa enkä liioin Magyar Nyelvőrtä nähnyt(kään) sen jälkeen kun ne ovat sodan loputtua (ruvenneet) uudelleen ilmestymään. Ihmeen ankaraa siis kirjallisuuden lähettämisen kontrollointi Unkarissa nykyisin. Sen vielä käsittäisi, että ulkomaista kirjallisuutta ei päästettäisi maahan tulemaan poliittisten harha-

Ms 4786/534
MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

oppien pelosta tai muista syistä, mutta miksi omassa maassa painettua kirjallisuutta ei lähetetä ulkomaille? Mitä siinä pelätään? Tai jos syynä on paperipula, niin pitäisi sentään senverran painoksia suurentaa, että ulkomaiden kirjastoihin saataisiin joku kappale kutakin julkaisua, vaikka yksityisille ei katsottaisi kirjoja liikenevänkään.

Haavion tapasin eilen, ja hän kertoi pyytämästä 2 kirjaa lähetetyn. Silti hän ei ollut varma, tulevatko kirjat perille. Hän nim. kertoi jo aikaisemmin lähettäneensä "Väinämöisen" eräälle unkarilaiselle tuttavalleen, joka ainakaan toistaiseksi ei ole sitä saanut. Mene tiedä, vaikka "Väinämöisen" olisivat jotkut kirjasensorit tulkinneet fascistis-imperialistisen hengen tuotteeksi ja panneet koko teoksen takavarikkoon. Niinpä niin, elämme todiaan kummallista aikaa. Rauhaa todella tarvitaisiin, rauhaa ja luottamusta kansojen välille, työrauhaa ja työmahdollisuuksia tieteentekijöille, mahdollisuuksia tiedemiesten yhteistoimintaan valtiollisista rajoista ja poliittisista rautaesiripuista huolimatta. – Räsäselle tulen ensi tilaan ilmoittamaan toivomuksestasi saada Studia Orientalia-sarjaan kemuluvia teoksia. FUF:n XXX osan 3. vihon, jossa mm. on Sinun artikkelisi, pitäisi ilmestyä tänä keväänä. Luin äskettäin sen korrehtuurin ja saatoin samalla korjata pari pientä painovirhettä, jotka olivat jääneet mielenkiintoiseen tutkielmaasi. Mitä Tiedeakatemian Sitzungsberichte-sarjan lähettämiseen tulee, niin prof. Toivonen sanoo uskovansa, että kohta sitä saat, mutta samalla hän huomauttaa, että Magyar Nyelvőrid ei myöskään ole tullut yhtään tänne, vaikka kai sopimus on sellainen, että sen pitäisi tulla Akatemialle vastalahjana.

Suomen kielen toista prof.-virkaa ovat hakeneet Posti, Lakulinen ja Nirvi (seks Rytkönen-niminen maisteri). Minulla itsellänni ei ollut koko aikana tarkoitusta esiintyä virkani hakijana.

Tähän lopettankin tällä kertaa. Toivotan Sinulle mitä paraimpia voimia. Monet terveiset ja kiitokset ystävällisestä tervehdyksestäsi pyytää myös vaimoni lähettäjä.

Tuus

Eeli Itkonen.

Helsinki 4/6-51

Hyvä Veli!

Parhaat kiitokset kirjeestäsi. "Kulturvalta" emme ole vielä saaneet kirjoja, mutta toivossa sopii elää. Samoin saanet Sinäkin vielä ne teokset, jotka Haavio on lupaamasta lähettää. Viimeksi tavatessamme hän todin sanoi antaneensa määräyksen kirjoja lähettämisestä, mutta voinhan asian vielä tiedustella. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, ottamme mielellämme vastaan kaikkea Venäjällä ilmestynyttä fennougristiikkaa ja altaistiikkaa koskevaa kirjallisuutta mitä meille voit hankkia, mutta nyt täytyy ensin katsoa, pääsemmekö tämä kirjojen välitys toivomallamme tavalla käytäntöön. Kunhan ensin ovat nyt kysymyksessä olevat kirjat saapuneet, niin sitten ilomielin tilaamme lisää. Sinulle, joka olet parhaasi mukaan koettanut tieteen ja nimenomaan meikäläistenkin tutkijain etuja valvoa, lämpimät kiitokset! Kesän aikana en omasta puolestani voi järjestää muista lähetysten maksupuolta, koska viikon kuluttua lähden Lappiin ja palaan vasta syyskuussa. Eikähän muista kirjalähetyksistä ole niin olleen paras jättää syksyyn, vaikka nyt kohta suitsimmekin "Kulturvalta" parhaasta odottamamme tämänkertaisen lähetyksen.

Työskentelyni Inarissa keskeytän heinäkuun

Ms 4786/535

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

alusta n. viikon ajaksi käydäkseni Norjan Lapissa. Sieltä on tarkoituksena vierailla Kautokeinossa lappalaisen muoriso-opiston virkkäcisjaksolla sekä sen jälkeen järjestettävissä lappalaisessa kotiteollisuusnäyttelyssä. Pikamatkani kohokohdaksi olen ajatellut käyntiä Tromssassa 98-motiarsta Quigstad'a tervehtimässä. En ole häntä vielä koskaan tavannut, vaikka olenkin aikaa hänen kanssaan kirjeväkdessä vuorikausia.

Nyt minun on lopetettava kiireehtäkseni yliopistoon eräitä asioita toimittamaan. Toivotan Sinulle virkistävää kesää! Jos kesäaikana kirjoitat minulle, saan kirjeet tavallisen osoitteeni välityksellä.

Voi hyvin! Terv.

Eikki Itkonen.

Helsinki 16/9-51

Hyvä Veli!

Parhaat kiitokset molemmista kortteistasi! Mennäkseni heti pääasiaan, joka tietenkin koskee „Kulturan" välityksellä lähettämiäsi kirjoja, voin ilmoittaa, että ne ovat onnellisesti tulleet perille. Suomen Suvussa olen jo näitä kauniita ja arvokkaita teoksia ilokseni selaillut. On erinomainen asia, että voimme Sinun välitykselläsi saada tällaista kirjallisuutta, joka on tutkimuksellemme näin tärkeätä. Sikäli kuin varastossasi on muita meille tärkeviä kirjoja, niin pane toki tulemaan! Uskon voivani rahoituksen järjestää entiseen tapaan. Kun nyt näin kirjoista on puhe, mainitsen myös, että Tukholman Akateeminen Kirjakauppa näkyy myös pääsevän suhteisiin „Kulturan" kanssa, sillä saimme siltä tiedon, että Oston Yliopiston Unkarilaiseen laitokseen äskettäin mm. Nyelvtudományi közlemények-in viimeksi ilmestyneet osat. Näitä tutkiessani olen varsinkin kiinnittänyt huomiota Zsirain esittelyyn Leningradin yliopiston julkaisusta "Ученые записки. Серия восточных языков. Выпуск 2" (NyK LII 364-366), joka näyttää sisältävän useita, omien harrastuksieni kannalta mitä mielenkiintoisimpia artikkeleita. Olisiko Sinulla sattumalta useampia kappaleita tästä teoksesta! Hankkisin sen ilolleni erittäin mielellämme.

Kerro kotiisasi myös Tšeremissiläisen kansanrunoteoksel-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/536

masi I osan ilmestyneen. Se on todella ilahduttava uutinen. Parhaimmat onnitteluni! Parastani olen valoisa kirjoittamaan teoksestasi esitelyn jonkin meikäläisen julkaisuun (mikäli Siro ei aiemmassa halua sitä tehtäväsi itselleen), mutta Tietäjäsanoja ei toistaiseksi ole täällä näkynyt. Toivon sen pian saapuvan, mutta ehkä voisit ilosella asiaa sieltä käsin kürehtiä. FUF:n 3. osa on jo saanut painoluvan, joten odotamme sen tuota pikaa ilmestyvän. Mankiisin tekstijulkaisusta Posti kuulakseni mainitsi, että Fuchsilla on parasikin korrehtuurit luettavanaan. Kennistön tekstikokoelmakin lienee jo saanut painoluvan, ehkä siis kenan kaivattu I osa näkee päivänvalon tänä syksynä. Setälän veprolaisten tekstien ilmestyessä on viivästynyt toimittajan, Tuukelon, perinpohjaisuuden ja teoksen viime hetkessä löydettyjen uusien lisien vuoksi; sensijaan Setälän liivinkielet kertelmäyhteet ilmeisesti valmistuvat nopeassa tahdissa, päätoimittajan nyt vihdoinkin kirjapainossa tehottaviksi. Uusi Journalin numerokin kuulun olevan korrehtuurissa.

Kesäni Lapissa onnistui kerunlaisten suhteen kohtalaisesti. Muuten ilmat olivat hyvin epäsuotuisat elokuun puoliväliin saakka; niin kylmät ja sateiset kesät eivät vanhetkaan alkuasukkaat sanoneet muistavansa. Heinäkuun alkupuolella teimme retken Norjan puolelle kahden lappologitoverin, Asbjörn Nesheimin ja Israel Ruongin, seurassa. Käynti Tromssassa J. K. Qvigstadin tapaamassa oli matkamme huippukohtana. Vanhus oli lähes 100 ikävuodestaan huolimatta mitä virkeimmissä henkenvoimissa, puheli vilkkaasti muistoja tutkimusmatkoiltaan. Näkökyky on kyllä parin viime vuoden aikana suuresti heikentynyt niin huonoksi, ettei kirjallisuuden lukemisesta enää tule mitään. Myös jäsenen tuntuaimaisemisti jäi unohtumaton muisto.

Kürehdin viemään tämän postiin. Toiste kirjoitan enemmän.

Voi hyvin! Sydämellisin terveisin Eeli Itkonen

Helsinki 1/12 -51

Hyvä Veli!

Parhaimmat kiitokset upeasta kielennäytteestasi, joka pari viikkoa sitten saapui! Minulla on ollut viime aikoina tavattoman paljon työtä, niin ettei ole ehtinyt aikaisemmin kirjoittaa Sinulle. Sensijaan olen toisinaan iltaisin makuulle mentyäni ottanut kirjasi käteeni ja kiinnostuneena siitä lueskellut. N. 50 sivua olen sillä tavoin lukenut ja tulen varmasti jatkamaan, kunnes olen päässyt loppuun asti. Tämä lukeminen on minulle sitäkin hyödyllisempää, kun olen tähän mennessä askarrellut eteläpäässä itätšeremissiin parissa; neljästä kielenoppaastani näet vain yksi oli länsitšeremissiin puhuja. Oikein olen ollut iloinen havaitessani, miten vaivattomasti tekstiäsi ymmärrän; ennakolta odotin länsitšeremissiläisiä sanastoerikoisuuksia esiintyvän runsaammin. Eräitä mielenkiintoisia kieliseikkoja olen jannut merkille ja allesviivannutkin vastaisen varalle, ja ehkäpä jonkus tuonnempana, kun olen lukemisessani ehtinyt pitemmälle, saanen näistä näin kirjeellisesti kanssasi keskustella. Huomattavia ovat myös eräät tarina-aiheet, joiden esiintymisestä tšeremisseillä ei minulla ole aikaisemmin ollut tietoa. Esim. s. 123 oleva aihe kuolleen noidan kuljettamisesta, jolloin vainaja nousee arkusta ja ajomies käpeän puun, tavataan iVälappalaisillakin, vaikka hiukan laajempana.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/537

(Esim. Koskimies – T. Itkonen, Inarinlappalaista kansantietoutta s. 71; T. Itkonen, Kolttan- ja Kuolanlappalaisia satuja s. 80.) Nyt, jatkoa julkaisusarjaasi toivon vain tulevan nyt pian ja nyt paljon kuin mahdollista. Uskon, että omat tutkimuksenikin tulevat tekstijulkaisuistasi suuresti hyötymään, sillä mielessäni on jo pitemmän aikaa pyörinyt pari tšeremissin lauseoppia käsittelevää aihetta, joita varten on luonnollisesti luettava kaikki saatavissa olevat tekstit. En vain ole toistaiseksi päässyt näihin tehtäviin käsiksi, kun luentojen valmistelu vie aina oman aikansa ja nyt kun käsittelemistäni äännehistoriallisista kysymyksistä olisi jo osan julkaistakin. Parhaillaan minulla on tekeillä laajahko esitys tšeremissin ja permil. kielien vokaalien kehityshistoriasta, joka tulee sisältämään yhteenvedon osasta suom.-ugr. vokaaliopin luentojani, jota laajaa aihetta luennoitsin yhteen menoon kolme vuotta, ehtimättä silti loppuun asti. Rapolan juhlavihossa julkaisemaani artikkeliin on koottuna päätulokseni permil. alalla.

Huomaan meillä taas on Suom.-ugr. Seuran vuosikokous. Kaksi uutta julkaisuakin on nyt valmistunut: Setälä–Kalan laaja vepsäläinen tekstikokoelma Tunkelon toimittamana sekä Aikakauskirja 55, joka sisältää useita Ramstedtin jälkeenjääneitä esitelmiä. Ne ovat tavattoman mielenkiintoisia ja toiset niistä tarjoavat hedelmällisiä vertauskohtia fenno-ugrilaikatekin. Parin kolmen viikon päästä ehtinet saada mainitut seikset käteesi. Kannisto–Siuolan tekstit eivät ilmestyneet vielä käsissä, mutta varmaan jo seuraavan vuoden! Jokohan Fuchs on palautunut työ: kielennäytekokoelman korrehtuurit? Siinä tapauksessa se voi ehtiä julkisuuteen ennen Siuolan kirjaa. — Lopuksi parhaat onnitteluni vielä kerran tekstiesi johdosta. Koetan huolehtia siitä, että arvostelu ilmestyy seuraavassa FUF:in numerossa. Voi hyvin! Ystävästi Eeli Itkonen.

Helsinki 11/4-52

Hyvä Veli!

Vastaaminen mielenkiintoiseen kirjeeseesi on siirtynyt myöhään tavallista intensiivisemmän työtkentelyn johdosta, joka on viimeksi kuluneiden kuukausien aikana pitänyt minut melko tiukoin otsoin tiiviisti työhuoneessani ja tutkimuksissani. Suurimman osan tammikuuta vietin Inarissa sanankeruussa ja mainitun kuukauden lopulla palasin Helsinkiin mukanani kielenopas — 60-vuotias kalastajalappalainen taloremäläs —, jonka kanssa olen siitä lähtien päivittäin työskennellyt klo 9-15 (välillä tosin ruokailutauko ja lepohetki) inarinlappalaisten sanastojen täydentämiseksi. Illastakin menee suurin osa kokoelmien järjestelyyn ja seuraavan päivän työn suunnitteluun. N. 5000 sanaa lienee tämän vuoden aikana pannut paperille. Kesäkuun alussa lähtee kielenopas takaisin Lappiin, mutta syksyllä on aikomukseni jatkaa työtä ja varsinkin olen jo siihen tarkoitukseen saanut, samoin kuin loppukesästä järjestettävään tutkimusretkeen kielennäytteiden keruumatkaan, joka nykyaikaiseen tapaan suoritetaan magnetofonia apuna käyttäen. — Se varjopuoli tässä työssä on, että tutkimuksille ei jää ollenkaan aikaa; toivon nyt ainoastaan, että voisin kesällä kirjoittaa puhtaaksi muistiinpanoihini perustuvan vokaalitutkimukseni. Samoin yritän silloin laatia FUF:ään katsauksen

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/538

viime aikojen tieteenmissilaisista tekstijulkaisuista ja sanastokokoelmista, jolloin luonnollisesti Sinun teoksesi joutuvat keskeiselle sijalle.

Olet varmaan jo saanut Kannisto-Lönnolan tekstijulkaisujen ensimmäisen osan. Mielenkiintoiselta tämä kaan kaivattu teos vaikuttaa sekä kielellisesti että sisällykseltään, vaikka omalta kohdaltani olenkin ennättänyt siihen tutustua toistaiseksi aivan pintapuolisesti. Pyytämäsi Wichmannin ja Uotilan teokset olen niinikään määrännyt lähetettäviksi, ellet ovat jo saapuneetkin. Viime kirjeessäsi pyysit minua tiedustelemaan Toivoselta häne mielipidettään Zsivain julkaisemista Regulys-teksteistä, mihin T. vastasi, ettei hän ole niitä nähnyttkään. Samalla hän puolestaan tiedustelee, onko Unkarin Tiedeakatemia ja Nyelvtudományi Társaság nykyisin lopettaneet julkaisujen lähettämisen ulkomaisille jäsenilleen, joihin häntäkin kuuluu. Sodan jälkeen hän ei ole näiltä seuroilta saanut mitään julkaisuja. Minä voin omasta puolestani todeta saaneeni Unkarista yhtä ja toista arvokasta kirjallisuutta, esim. viimeksi Tiedeakatemian Nyelv- és irodalomtudományi osztályának közleményei -julkaisun numerot I 1-2. Muistelen kuulleeni, että Virittäjälle olisi tullut joku Acta Linguistica -niminen uusi sarja (en tiedä, muistanko nimen oikein). Eikö sitä voitaisi lähettää täänne yksityisille tutkijoillekin?

Prof. Collinder Uppsalasta vieraili täällä juuri äskettäin Elias Lönnrotin 150-vuotissyntymäpäivän (9. IV.) merkeissä, pitäen esitelmiä eri seuroissa. Suom.-ugr. Seuran täänvuotisen kunniakokouksen saapui esitelmöitsijäksi prof. v. Farhas Göttingenistä.

Olen muuten äskettäin saanut uuden tilavamman asunnon lähellä Sum. kirjall. Seuran taloa. Ikkunastani on kaunis näköala merelle, jonka jäiden nopean sulamisen voin seurata parhaillaan valitsemieni poikkeuksellisen lämpimien päivien aikana.

Toivotan Sinulle parhaita voimia. Lämpimin terveisin

Eeli Ikkonen

Helsingissä 14.10.52

Hyvä Veli!

Tervehdys jitkästä aikaa! Annoin tänään määräyksen Munkácsi-Fuchsin votjakkilaisen kielennäytekokoelman lähettämisestä Sinulle, koska olit pyytänyt arvostelijankappaletta Nyelvőrriä varten. Munkácsista muistui mieleeni, että olen täällä saanut käsiini 2 kpl hänen votjakin sanakirjansa jälkiosaa, jotka käsittävät sivut 481-836. Mahtaako Unkarissa olla saatavissa eriksen sivuja 1-480 ja voisiko Sinulla sattua mistään saada, jos minä lähettäisin vastineeksi toisen näistä jälkiosista? Voisin myös luovuttaa molemmat defektit kappaleet (ne ovat erittäin siistit, aivan avaamattomat) yhtä täydellistä vastaan. Mahdollisesti Unkarissa joku antikvariaatti olisi asiasta kiinnostunut, mutta en tiedä kenen puoleen kääntyisin. Sieneekö muuten vielä Klemmin Magyar történeti monbattania saatavissa ja jos on, paljonkohan se suunnilleen maksaa? Tarvitsisin sen väitöskirjatutkimuksiani varten. Täkäläisen Akateemisen Kirjakaupan kautta tilaus kai järjestyy, jos vain kirja vielä on kaupan. Oletko muuten vielä onnistunut saamaan Neuvostoliitosta siellä julkaistua alanne kirjallisuutta? Kovin mielenkiintoista olisi saada tietoja mitä siellä on tehty.

Olen jatkuvasti muistanut inarinlapin sanakirjan ainestenkeruun parissa. Syyskesällä käsin Inarissa keräämässä kielennäytteitä magnetofonilla, ja saalis oli varsin hyvä; pakon niide näistä teksteistä kertyisi, jos ne kirjana julkaisisi. Minulla on ollut nyt myös täällä toista kuukautta sama kielimestari, jonka kanssa työskentelin vuoden alusta toukokuuhun asti, ja hänen on määrä viipyä joulukuun puoliväliin. ~~Etta~~ Aivan lop-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/539

juuri asti en pääse keruutyössäni vielä nytkään; näh-
täväsi täytyy koettaa jatkaa ensi kesänä Inarissa vielä
kuukauden päivät ennenkuin pääsen sanakirjan artik-
keleita laatimaan. Varsin voimille käypää työtä näin
ikämiehelle tämä yhtämittainen sanojenkeruu on, jolen
jo hartaasti toivon urakan päättymistä. Kun pakos-
ta olen sen takia joutunut toistaiseksi jättämään var-
sinaiset tutkimukset sikseen, niin suorastaan kärsimät-
tömänä odotan hetkeä, jolloin pääsen viimeksimainittuja
jatkamaan. Kesäloman aikana sentään ehdin kirjoitella
yhtä ja toista, vaikka suurimman ~~osa~~ osan kallisarvoisis-
ta vapaahetkistäni jouduin uhraamaan suomen kielen
professorinviran hakijoita käsittelevän lausunnon laati-
miseen. Mainittu asia ei ole vielä käsittelyvaiheessaan,
koska toistaiseksi kuulun yliopistoon tullen vasta
kaksi asiantuntijalausuntoa (Mägiste:n ja minun), mutta
toiset kaksi vielä puuttuvat, vaikka määräaika näiden
kirjoittamista varten meni umpeen jo syysk. 15. p.

Mitään kummempaa täällä ei kuulu. Suom.-ugr.
kielten harrastus näyttää tällä hetkellä ainakin
minun näkökulmastani viikkaammalta kuin aikoihin:
lähemmin luennoilleni on 40 kuulijaa ja lapin
äännehistoriaa käsittelevälle spesiaalikurssilla 10.
Rapolan ja Ravilan kanssa siitäpaitsi järjestän ns. lisen-
siaatiseminaarikirjoituksia väitöskirjojen laatijoille.
Sielläkin on mukana jollain 7-8 tutkijan alkua. Näi-
den yliopp:ilaiden lukumäärä, jotka suorittavat arvosanan
suomalais-ugrilaisessa kielentutkimuksessa, on kyllä
sangen alhainen, niinkuin se on aina ollut. Suomen
kielen kandidaatintutkinto on kylläkin helpompi ja helpompi, sii-
nä selitys.

No eipä muuta tällä erää. Toivotan Sinulle
parhaita voimia!

Terv.

Eeli Itkonen.

Helsingissä 1/1-53

Hyvä Ystävä!

Parhaat kiitokset kirjeestäsi, joka jälleen kerran toi tietoja Unkarista. Näkläväisti on joku aikaisemmin lähettämäni kirje joutunut matkalla kadoksiin, sillä muistelen kuluneen vuoden aikana Sinulle pari kertaa kirjoittaneeni saamatta vastausta.

Mennäkseni asioihin ai'on lähitulevaisuudessa kirjoittaa Klemmille ja tiedustaa häneltä Magyar történeti nomdattania. Kiitoksia neuvosta. Martti Räisälä kuulin, että hänen turkkilaisia kielennäytteitään on ilmestynyt ainakin neljä osaa, joten olet saanut kaikki. Mielläni [illegible] kaiken voitavani, jotta saisit enemmän Suomal. Tiedeakatemian julkaisuja, mutta varsin helpolta se ei näytä, koska minulla ei ole Akatemian julkaisuihin nähden mitään määräysvaltaa ja koska Toivosen asenne on hyvin pidättyväinen. Vaihtosuhde Nyelvőrin kanssa siis on [illegible] sellainen, että Nyelvőr saa [illegible] FF Communications-sarjan. Tiedustelin asiaa Tiedeakatemian kirjastosta, mistä ilmoitettiin, että sinne on Nyelvőriä tullut 70. vuosikerran n:ot 1-4; 71: 1, 3-4 (2. puuttuu); 72: 1-5; 73: 1-2, 4-5 (3. puuttuu). Eikö 73. vuosikerran jälkeen ole lehti siis ollenkaan ilmestynyt? Jos on, niin Si-

Ms 4786/540a

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

nun pitäisi ensi tilassa lähettää ne, samoin kuin aikaisemmista vuosikerroista puuttuvat numerot, muuten minulla ei liene mitään mahdollisuuksia saada järjestelyksi Sinulle lisää julkaisuja. Koko B-sarjan lähettämiseen Akatemia ei varmastikaan suostu, koska Nyelvőr on verraten pieni julkaisu, mutta voisin yrittää, ellet saisit joitakin B-sarjassa ja FFC-sarjassa aikaisemmin julkaistuja, Nyelvőriä kiinnostavia eli aihepiiriltään fennougristisia teoksia. Siitä varten olen antanut määräyksen, että Sinulle lähetettäisiin B-sarjan ja FFC-sarjan julkaisujen luettelot. Ne saatuasi ja tutkittuasi ilmoita minulle, mitä lähinnä haluat saada, ja jos vaikka tällöin voit luvata lähettää Akatemialle edellä mainittujen puuttuvien Nyelvőrin numeroiden lisäksi joitakin vanhempia vuosikertoja (esim. 65.–69. vsk. tai miten nyt parhaaksi näet), niin koetan tässä asiassa tehdä parhaani.

Lauri Posti erosi viime Suom.-ugr. Seuran vuosikokouksessa sihteerin virasta ja minut valittiin hänen seuraajakseen tähän epäkiitolliseen toimeen. Sanon jo heti, että yksi lähtökohtia pidä päämääränä tässä tehtävässä tulee olemaan suhteiden lujittaminen unkarilaisiin virkaveljiin. Toinen on julkaisutoiminnan jouduttaminen. Uskoan, että toinen osa Kannisto-Vogul. tekstejä valmistuu tänä vuonna; Siimola kyllä yrittää suorituskykynsä rajoissa parhaansa. Siroon täytyisi sensijaan koettaa saada enemmän työtarmoa ja -tehoa. Valitettavasti hän parastaikaa tuhlaa vähäistä energiaansa matkustelemalla joka viikko Turun yliopistossa, jossa hä-

nen hoidettavakseen on annettu eräitä tilapäisiä luennoimistehtäviä, jotka suunnilleen vastaavat Helsingin yliopiston suomen kielen apulaisen luento-opetusta. Siro tietenkin toivoo, että tämmöinen virka perustettaisiin Turkuunkin ja hän päästäisi siihen saaden apulaisprofessorin arvonimen. Kuitenkin voi käydä niin, että jos virka todella perustetaan, joku nuorempi nappaa sen Paavon nenän edestä. Mutta on niin vaikeaa mennä tänelle suoraan sanomaan, että ~~[illegible]~~ yksinomaan tieteellisten ainesten julkaisemisesa hän parhaiten hyödyttäisi tiedettä. Omat tieteelliset kielenselvitteeni, jotka tosin eivät käännöksineen täyttäne kuin n. 100 sivua, olen aikonut kyllä valmistaa painokuntoon, mutta tämän työn voin tehdä aikaisintaan ensi syksynä; koko kuluva talvikausi minun näet täytyy käyttää eräiden kerkeneräisten luthimusten valmistamiseen sekä ensi kesänä tapahtuvan viimeisen inarinlapin sanastusvaiheen valmistelemiseen. Meillä on ollut Siron kanssa puhetta, että panemme yhteen julkaisemme minun sekä Uotilan keräämät tieteelliset kielenäytteet, jotka lienee suunnilleen samaa veroista kuin minullakin on ja joiden painokuntoon saattamisesta Siro huolehtii. Tieteelliset sanamuistiinpanoni, 9.600 sanaliippua, luovutin Suom.-ugr. Seuralle pari vuotta sitten, ja niiden pitäisi tulla

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/5404

Sivon toimittelemaa olevaan suursanakirjaan. Ehkä täytyy koettaa jonkun vuoden päästä kiinnittää toisenkin opiskelijan Seuran laajoja täydennyskokoelmia julkaisemaan. Raisla aikoo ottaa itselleen toisen apulaisen mordvan sanakirjatyöhön tämän vuoden aikana. Lehtisalon jurakkisamojedin sanakirjan latominen sujuu hyvin, tietääkseni työ on jo edistynyt yli puolen välin, jotenmahdollisesti jo ensi vuonna kirja ilmestyy. Lagercrantzin tekstikokoelmasta tuli, kuten tiedätte, niin laaja ettei Seuralla ole tällä hetkellä varaa sen painattamiseen, vaikka kokoelma onkin jo useimmiten valmiina.

Olen viime päivinä huomannut sekä Sinun että Sivon julkaisemia täydennyksiä aineskokoelmia tarkoitukseen kirjoittaa Forschungeniin katsauksen tältä alalta. Viikon tai parin päästä toivon kirjoituksen olevan valmis. Nykyisin kun jo nopeaan tuntemaan kaikkia sum.-ugr. kieliä (obinugrilaisia tosin vielä heikosti), huomaan yhä selvemmin, että täydennyksiä niillä tällä hetkellä kaikkein eniten. Mikä merkillinen vaihtelu täällä kielessä piileekään!

Toivotan Sinulle terveyttä ja hyvää menestystä tutkimuksissasi alkaneen vuoden aikana.

Lämpimin terveisin

Teuvo

Eeli Ahtonen

Helsingissä 26.5.53

Hyvä Ystävä!

Olen vastikään lukenut suuria huolia vaatineen tutkielmasi permiläisten kielten johto-opin alalta. Nämä eripainoksesi saapuivat jo kauan sitten ja olen huolehtinut niiden jakelusta; monet kiireet vain ovat estäneet minua aikaisemmin tutustumasta ajatuksiisi. Erityisesti herätti mielenkiintoani se, mitä puhut tšeremissin kielen suhteesta sen sukukieliin. Sikäli kuin Lakón jälkilauseesta voi tehdä päätelmiä, hänkin näyttää, tosin varovaisesti, kannattavan käsitystäsi, että tšeremissi on läheisempää permiläisiä kieliä kuin mordvaa. Olen itse usein ajatellut, että olisi erittäin arvokas ja myös hauska tehtävä selvitellä kaikinpuolisesti tšeremissin asemaa suom.-ugr. kielikunnassa. Tšeremissilais-permiläisiä yhtäläisyyksiä mielikseni olen välistä tullut kysyneeksi, eikö myös joku vanha lainakosketuksen mahdollisuus ole olemassa, samaan tapaan kuin ilmeisesti täytyy olettaa ikivanhoja samojedilais-obiugrilaisia lainakosketuksia selityksenä eräille ilmiöille, joita tähän asti on käsitelty kummallakin taholla uraalilaisen kantakielen pystysuorana perintönä. Mordvaa olen perinnäiseen tapaan kuitenkin tšeremissin läheisimmäksi sisareksi, mutta jos yksityiskohtainen tutkimus toisenlaiseen tulokseen vie, olen tietysti valmis mielipidettäni muuttamaan. — Permiläisistä kielistä puheen ollen mainitsen Lytkinin teoksen Древнепермский язык, jota täällä/lännestä käsin saatu muutamia

Mn 4786/5411
MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

kappaleita ja joka Unkarissakin tunnettaneen. Olen varsinkin sen vokaalioppia koskevaa osaa harlaasti tutkinut ja tyydyttävän tuntein todennut, että syrjäänsin vanhasta kirjakielestä löytää tärkeää vahvistusta sille kantapermiläisen vokaalisysteemin rekonstruktiolle, jonka olen lyhyesti esittänyt Virittäjässä 1951. Lyhkisiin käsitys tästä asiasta näyttäs käyvän suuressa määrin yhteen omani kanssa, ja sikäli kuin mielipiteissämme eroa on, uskon voivani varsin helposti osoittaa, että L. ei ole päässyt aivan pohjaan asti.

Eräs tärkeä tšeremissin murteita koskeva tiedustelu olisi minulla esitettävänä Sinulle. Työskennellessäni tšeremissin kielen parissa 10 vuotta sitten jouduin mm. tekemissiin kielenoppaan kanssa, joka ilmoitti olevansa kotoisin Zvenigovskin rajoilta, Krasnojarsin kirkon kylästä, jonka hän sanoi sijaitsevan n. 80 km Jovkasolasta kaakkoon ja 85 km Kasanista koilliseen. Tšeremissiksi tämän kirkon kylän nimi olisi tšak (k.o. kylän asukas: tšakmari). Tämä kirkonkylä on ilmeisesti suuri, koska kielenopas sanoi siihen kuuluvan kaikkiaan n. 15 kylää, joista hänen oma kotikylänsä on nimeltään ~~[illegible]~~ ö·lʲk solà·. Muiden kylien nimet ovat: mɲšɲ·ltɲr, pɲ·ńdžö lɲpʲal, kožlà·, šerjü·ški, molama·s, torja·n solà·, pö·rdolʲa, örʒà·pʲlʲak, kɨpsolà·, poja·n solà·, pörtʲanu·r, lapʲra solà·, ko·žpož. Minulla ei valitettavasti ole käytettävissäni minkäänlaista kunnon karttaa mariläisalueesta, joten en ole voinut määritellä sitä, kuuluuko tämä murre C- vai Č-ryhmään. (Viittaan tässä Sinun esittämääsi murrejakoon FUF XXII 92-93.) Kielimuotona se voisi edustaa kumpaa ryhmää tahansa, joten sillä taholla ei löytyne mitään selvää jakoperustetta. Voisitko Sinä mahdollisesti tässä esittämieni seikkojen nojalla ratkaista, kumpaan murreryhmään tutkimani murre kuuluu? Mielenkiintoni on herättänyt se, että Čeboksarin ryhmässä Sinulla edustaa kujo-molamas -nimisen kylän murre. Voisiko ~~tä~~ mainittu kylä olla sama kuin

minun kielimestarini naapurikylästä molamais vai lieneekö kyseessä vain tilapäinen nimiyhtälöhäiriö?

Sitten vielä toinenkin pyyntö, jonka voit ehkä välittää edelleen asianomaiseen paikkaan. Lukiessani teidän arvokkaan Acta Linguisticanne viime vuoden vuosikertaa pidin sangen huomattavana Ágota Faludin tutkielmaa ostjakin yhdyssanoista ja metrillisistä parallelismeista. F. mainitsee kirjoittaneensa v. 1948 myös tutkimuksen Névszói összetételek az osztjákban. Finnugor Értekezések, 10. sz. Siitä ~~tät~~ olen myös nähnyt B. Kálmánin kiittävän arvostelun Nyelvőrissä. Tänne meille ei mainittua tutkimusta ~~=~~ tietääkseni ole tullut yhtään ainoata kappaletta, ja se aiheessa puolesta kiinnostaisi minua aivan poikkeuksellisessa määrin. Voisitko vaikuttaa siihen, että tekijä tai joku muu lähettäisi tämän tutkimuksen minulle?

Mitä tulee kirjapyyntöihin, joita viime kortissasi esitit, niin koetan toimia niin, että saisit A.V. Rantasalon tutkimuksen alkuosatkin. Sensijaan minulla ei ole toistaiseksi mahdollisuutta lähettää Sinulle ylimääräisiä kappaleita niin kalliista sarjasta kuin Paasosen Mordv. Volksdichtungista. Jos voisit vaikuttaa siihen, että Suom.-ugr. Seuran kirjastossa olevat puuttelliset Nyelvtudományi Közlemények, Magyar Nyelvőr ja Magyar Nyelv -sarjat saataisiin täydellisiksi, niin epäilemättä Seura kiitollisuutensa osoitukseksi lahjoittaisi Sinulle haluamasi Paasosen aineisjulkaisut. Pelkään muuten, että Paavo Siro ei kirjastonhoitajana ole ollut kyllin aktiivinen sarjojemme aukkojen täyttämisessä. Hän itse mainitsi minulle, että ruotsalaisten hallussa olevan Suomen Tiedeseura on ollut niin tarmokas, että on hankkinut Unkarista omaan Nyelvőr-sarjaansa puuttuvat osat, vaikka mainitun seuran ei Nyelvőrillä edes mitään tee! Jos vain tietäisin, miten

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

14r 4786/5416

mainittujen sarjojenne täydentäminen käsisti päässä, antaisin Sirolle kohta määräyksen lähettää Unkariin luettelo siitä, mitä meiltä puuttuu. – Tiedossasi oleva Munkácsin Volják Szótára tuntuu olevan kalliimpi kuin mihin minun varani riittävät.

Lopuksi jotakin kuulumisia, jotka jo lienet kuulleetkin. E. A. Tunkelo kuoli maaliskuun lopussa ja nyt noin viikko sitten Airila. Ketunen siirtyy eläkkeelle syksyllä, viran hoitajaksi on määrätty Posti ja Postin tilalle vt. apulaiseksi taas Nirvi. Hakulinen voitti kilpailussa toisesta suomen kielen professuurista molemmat viimeksimainitut kilpahakijansa puhtaasti ja astui virkaansa pari kuukautta sitten. Ravila valittiin tämän kuun alussa yliopiston rehtoriksi 3 vuodeksi ja minut määrättiin hoitamaan suom.-ugr. kielentutkimuksen vakinaista prof.-virkaa sinä aikana. Toivosen terveydentila on edelleenkin heikohko kuten se on ollut jo parin kolmen vuoden ajan, mutta sitkeästi hän silti työskentelee ja kamppailee parantumattomaksi vanhuudensairaudeksi selitettyjä vaivojaan vastaan. – Olen toistaiseksi yksin suom.-ugr. kielentutkimuksen ~~opet~~ lajina yliopistossa. O tempora, o mores! Kaukana ovat ne tieteemme loistoajat, jolloin täällä aineella samanaikaisesti opettivat miehet sellaiset kuin Paasonen, Wichmann ja Karjalainen. Uudistuvatko nuo ajat enää koskaan? Ainakin meillä näyttäisi nuorta polvea kiinnostavan nykyisin vain liikeasiat, tekniikka ja lääketiede.

Ensi lauantaina lähden Inariin taas jatkamaan kenttätöitä, mutta palaan siellä heinäkuun ensimmäisen viikon lopulla. Elosyyskuun vaihteessa teen uuden Lapin-matkan, ensin lappalaiskulttuurin konferenssiin Ruotsin Jokkmokkiin ja sieltä keräämäni koltan kielennäytteitä magnetofonille.

Taas tuli kirjoitettua enemmän kuin mitä varmaankaan jaksat lukea. Voi hyvin!

Tuus Erkki Itkonen.

BUDAPESTI FŐPOSTAHIVATAL Lapszám: 251605 **TÁVIRAT**

FELADÓ:

A távirat osztálya: Felvevő hivatal: A távirat száma: Szó: Hó és nap: Óra, perc: Hivatalos megjegyzések:
HN266 HELSINKI 26 30 0950 =

Cím:
BEKE OEDOEN

EGYETEMI TANAR

URNAK VOROSILOUT

19/2/2 BUDAPEST/14 =

Keletbélyegző

Előkészítette:	Díjazta:	Ft	f

FELVETTE: RADINKOVICS
munkahely, hivataltól, hó és nap, óra, perc
ROM

TOVÁBBÍTOTTA:
vezetéken, hivatalnak, hó és nap, óra, perc

MINT LEVELEZOE TAGJAT ES ERDEMES KUTATOT HETVENEVES
SZUELETESNAPJA ALKALMABOL SZIVBOEL KOESZONETI =

A FINN - UGOR TARSASAG

TOIVONEN ITKONEN +

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

7441—11130 sz. ny. Táviratlap írógéphez. 826. sz. ny. KK. 9285. — 1952. I. r. 3.000 tekercs á 300 db. — 61862 Közlekedési Nyomda

Ms 4786/542

H:ki 30.5.53

H. V.

Monet kiitokset 4.6.K. päivän päivätystä kirjeestäsi, joka tuli eilen. Näin jälkeenkin päin lausun sydämellisen onnitteluni 70-vuotispäivästäsi johdosta. Elämäntyösi kuuluu arvokkaimpiin meidän tieteenalallamme.

Sain prof. Haarioilta luvan, että pyytämässi FTC-numerot Sinulle lähetän tekään. Olen myös ilmoittanut Tiedeakatemialle kaiken sen mitä kirjeessäsi pyysit minua toimittamaan. Kun pääsin tänään päästä lähden mökkille Pohjoiseen, en ehdi enää saada tietoon, milloin Tiedeakatemian sihteeri Öhmann ottaa kirjojen saantia koskevan pyyntösi käsiteltäväksi.

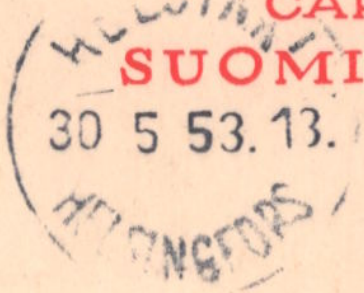
Kuulemiin! Parhain terveisin

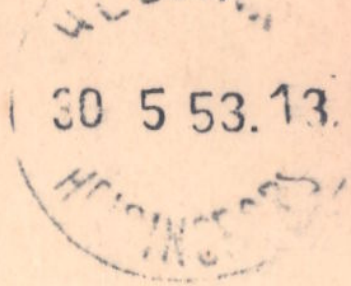
Erkki Itkonen

POSTIKORTTI POSTKORT

CARTE POSTALE

SUOMI FINLAND

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Herrn Professor

Ödön Beke

Budapest XIV

Vorosilov-út 19. II. 2

Magyarország - Ungarn

Mn 4786/543

Helsinki 30.10.53

Hyvä Ystävä!

Lausun Sinulle mitä lämpiminmät kiitokset tri Kaukosen mukana saamastani kallisarvoisesta lahjasta, Munkácsin voljakin sanakirjasta. Tätä teosta olen kauan kaivannut, kuten tiedät. Kaukoselta kuulin, että olet ollut sairaana mutta että olit jo toipumaan päin. Toivottavasti paranemisesi on nopeasti edistynyt! En ole pitkään aikaan saanutkaan viestiä Sinusta, jotten olisin kovin kiinnostunut kuulemaan miten terveytesi ja työskentelysi laita nykyisin on. Itse olen voinut hyvin, joskin työtä on ollut yliopistossa ihan liikaa, kun Rairlan tultua rehtoriksi olen yksinäni jäänyt fennougristiikkaa luennoimaan. Tosin Ilakulinen on antanut minulle ystävällisesti apuaan luennoimalla unkarin alkeiskurssia. Tieteen harjoitukseen ei näissä oloissa liikene aikaa juuri ollenkaan, mutta kuitenkin olen päättänyt tänä talvena pari kolme tutkielmaa kirjoittaa maksoi mitä maksoi.

Yksi suuria ilonaiheitani on ollut se, että olen nyt saanut Nyelvtudományi Közlemények-sarjani melkein täydelliseksi. Todellisuudessa minulta puuttuukin suorastaan harmittavan vähän, nim. kolme(!) vihkoa: X:1, XIII:3 ja XXV:2. Tiedän kyllä, että nämä kaikki ovat harvinaisuuksia, mutta jos Unkarista joku voisi edes yhden näistä minulle toimittaa, olisin valmis lähettämään vastalahjaksi hallussani olevia NyK-dupletteja, jotka ovat harvinaisuuksia nekin, nim. I:2, II (täydellinen), III:1,3, IV (täydellinen), VI:2,3,

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
MA 4986/544

VII : 2,3 ym. Mahdatko Sinä tuntea ketään, jolla olisi mahdollisuuksia ja halua tällaiseen julkaisujenvaihtoon kanssani? Tietysti voisin koettaa pankkia lähettäjälle myös täällä ilmestyneitä, antikviteettiarvoltaan vastaavanlaatuisia teoksia, jos sellaisia halutaan.

En tiedä, lienetkö saanut eräästä kirjettäni, jossa tiedustin oletko kuullut puhuttavan (tseremissiläisestä) Krasnojar (tšer. tšak)-nimisestä kirkonkylästä. Minulla oli kielimestari, joka oli kotoisin tästä kirkonkylän kumpuisasta ö·lšk-solä·-nimisestä kylästä. Eräs naapurikylistä oli nimeltään molama·s. Kun näen FUF XXII 92 Sinun tutkimuksen Čeboksarin piirin kuuluvan kuźo-molamas kylän murretta, olisi minun tärkeää tietää, onko tuo kylä sama kuin minun kielimestarini naapurikylä molama·s. Silloin myös minun tutkimukseni murre kuuluisi Č-murteisiin eikä C-murteisiin kuten olen luullut. Muita Krasnojasin kylistä olivat pṇ̈ṇ̈dźö laṇ̈ɜat, kožlä·, serjö·šk'i (~ serjeṇ̈ jal), torja·n solä·, pördla, örźä·bl'ak, kṇ̈rsolä·, poja·n solä·, pörtaṇ̈ur, laɜrasolä·, kožpož. Mainitsen nämä siksi, että jos sattumalta tuntisit jonkun näistä nimeltä ja missä se sijaitsee.

Tätä läisistä kuulumisista vielä pari sanaa. Kettunen meni syksyllä eläkkeelle ja Postin nimitys viron ja sen lähisukukielten prof.-virkaan tapahtui kohdakkoin. Olin virkaa täytettäessä Mägisten kanssa asiantuntijana kuten viime vuonnakin, jolloin suomen kielen professuuri oli avoinna.

Kaukosen palattua Unkarista järjesti tätä läinen Suomi-Unkari-Seura kielimiehille illanviet on, jossa K. mielenkiintoisesti selvitteli vaikutelmiaan. Myös ministeri Dömötör ja lähetystöneuvos Balogh, jonka tunsin jo ennestään, olivat läsnä. Olen iloinen tutustuttuani sympaattiseen ministeriinne. Tilaisuus oli oikein rattoisa.

Voi hyvin! Toivoakseni ehdit kirjoittaa joskus. Tuus Eckli Itkonen.

Helsinki 20.3.1954

Kedves Barátom!

Sydämellisimmät onnitteluni vakinaisen professorin virkaan pääsemisesi johdosta. Tämän tunnustuksen olisit ansainnut saada jo kauan sitten. Toivon, että terveytesi sallii Sinun pysyä virassasi monta vuotta, jotten mahdollisimman lukuisat opiskelijat voisivat hyötyä Sinun monipuolisesta kielitieteellisestä kokemuksestasi.

Koetin Itä-maisella Seuralla saada Sinulle Studia Orientalian numeroita, mutta suuri oli pettymykseni kun näin heidän antaneen vain pari eripainosta. Suomal. Tiedeakatemialtakaan tuskin voit virallisen lupauksen kautta saada exemplaarikirjallisuutta kuin mitä Sinulle on päätelty lähettää, mutta olen omasta puolestani hankkinut Sinulle 17 kpl. Tiedeakatemian julkaisuja, joitka yhdessä veljeni Tuomo Itkosen kirjoittaman Inarin historian kanssa oitis Sinulle lähetän korvaukseksi Munkácsin Volj. szótáristä.

Eripainokseki ovat kaikki tulleet perille ja jaettu asianomaisille.

POSTIKORTTI POSTKORT
CARTE POSTALE
SUOMI FINLAND

Par avion
Ilmapostia
Luftpost

Herrn Professor Öbön Beke

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Budapest, XIV

Vorosilov-út 19.II.2

Magyarország - Ungarn

M 47860/545

Tänä iltana on Suom.-ugr. Seuran kokous, jossa Lúmola esitelmöi. Tasan kuukausi sitten oli meillä myös kokous; sinne saapui Péter Hajdú melkein suoraan lentokentältä. Suomen kuulumisia olet varmaankin jo saanut hänen välityksellään, joten en niihin nyt lähde puuttu. Mainitsen vain, että kevät tekee nopeasti tuloaan; kaunis aurinkoinen sää virkistää mielenkin. Teillä Unkarissa kohta jo ilmestyneevät ensimmäiset kukathin näkyviin.

Voi hyvin! Monet terveiset minulta ja perheeltäni.

Tuus
Erkki Itkone.

Hki 16.5.54

Hyvä Ystävä!

Oli taas hauska kuulla Sinusta kin. Parhaat kiitokset kortistasi!

Vastataksemi tiedusteluihisi ilmoitan, että Karjalaisen osty: teksteja on nyysin vähän (nekin ilman käännöstä), koska hän ei matkoillaan folkloren keruuta harrastanut. Millaisel Paasosen keräelmät ovat, siitä minulla ei ole mitään tietoa, mutta koetan ottaa selvää. Ehdotustasi, että nämä aineksel julkaistaisiin Unkarissa, sietää kyllä harkita. Meillä on harrastus sm.-ugr. kielien nykyisin tosiaankin vähäistä, mutta eikähän se elpyne kuin valtio näyttää nyt nopeavan suomattavin apurahoin tieteellistä työtä tukemaan. Nuoriso ei ole voinut tähän asti uskoa, että tiede elää.

On valitettava, että Ståhlmanin Seura lähetti Sinulle vain 2 esipainosta. Melkoista enemmän lupailtiin, kun Sinulle sieltä julkaisuja pyysin. Oma Tiedeakatemian julkaisuja sisältävä lähetykseni kuulun pannun postiin 14.4. Paasonen-Sivon sanakirjan lähetän Sinulle ensi tilas-

POSTIKORTTI
CARTE P
SUOMI
POSTKORT

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Herrn Professor
Ödön Beke
Budapest XIV
Vorosilov-út 19.II.2
Magyarország - Ungarn

Ms 4786/546

sa, mutta Tyyni Vahteran kirjasta, joka on hyvin kallis, on Seura päättänyt, ettei sitä ei voida jäsenille ilmaisetsi jakaa. Jos voit taata, ettei kirjasta julkaistaan huomattavilla paikalla arvostelu, voisin yrittää hankkia Sinulle arvostelijankappaleen.

Meille Itäkäläisille Unkarin ystäville ja harrastajille oli ministeri Dömötörin äkillinen kuolema suuri menetys. Sympaattisena ja maltillisena henkilönä hän oli erittäin sopiva mies maidemme välisiä suhteita kuljettamaan.

Heinäkuussa toivon pääseväni vihdoinkin Unkariin. Saanen kai silloin tavata Sinutkin. Voi hyvin! Syd. terveisin

Eeli Tikkanen

Helsinki 30.5.54

Hyvä Veli!

Kiitos 20.5. päiväkirjasta korjattasi. Määräyksen Paasonen-Siron sanakirjan lähettämisestä Sinulle olen antanut jo useita viikkoja sitten, joten varmaankin sen jo pian saat. Jos voit lähettää minulle varman ilmoituksen siitä, että Tyyni Vahteria julkaisua tullaan Unkarissa huomattavalla paikalla arvostelemaan, niin koetan, kirjan kallendesta huolimatta, hankkia siitä Sinulle yhden arvostelijan kappaleen.

Sepä oli ikävää, etteivät Tiedeakatemian julkaisut Sinua miellyttäneetkään. Olettaan näitä monta kertaa pyytänyt. Otaksuin Sinun olevan selvillä siitä, ettei Tiedeakatemian Toimituksissa ilmesty juuri ollenkaan fennougristiikkaa, turkologian alalle kuuluvista julkaisuista puhumattakaan.

Nyt minun on riennettävä lentokoneeseen, jolla lähden kenttätöihin Inariin. Olen siellä heinäk. alkupuolella saakka.

Voi hyvin!

Terv.

Erkki Itkonen

POSTIKORTTI

CARTE POSTALE

SUOMI FINLAND

Par avion
Ilmaposti
Luftpost

Herrn Professor

Ödön Beke

Budapest XIV

Vorosilov-út 19.II.2

Magyarország - Ungarn

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/547

Helsingissä 14.10.54

Hyvä Veli!

Monet kiitokset viimeisestä. Oli niin hauska taas tavata Sinua vuosien kuluttua ja nähdä Sinut hyvissä voimissa. Budapestistä jouduin lähtemään muutamaa päivää aikaisemmin kuin olin odottanut, ja tästä syystä tuli lopuksi niin kiire, ettei en ehtinyt enää uudelleen käydä luonasi. En halunnut myöskään soittaa Sinulle, koska uskoin samoin kuin muidenkin vieraiden kielten ymmärtämisen puhelimessa tuottaa minulle melkoisia vaikeuksia.

Kiitoksia myös 28.9. päivätystä kirjeestäsi, jonka tänään sain. Onpa kumma, ettei Tyyni Vahtera „Obinugrilaisten kansojen koristekuvoit" ei ole Sinulle vielä tullut, vaikka jo kevällä annettiin määräys sen lähettämisestä Sinulle arvostelukappaleena jostain julkaisusta. Soitin juuri Suom.-ugr. Seuran julkaisuvarastonhoitajalle ja pyysin häntä ottamaan selvää viipymisen syistä. Paasosen Mord. chrestomatian myös lähetän samoin muut pyytämäsi kirjat sitten kun ne ilmestyvät. Mikään niistä ei ensi tänä vuonna näkönä päivänvalona, mutta ensi vuonna ilmestyy varmasti Wolj. Chresto-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Bekö Ödön
Professor Ilmark
Budapest XII
Varsilor-út 19. II. 2
Magyarország - Ungarn

POSTIKORTTI POSTKORT
CARTE POSTALE
SUOMI FINLAND

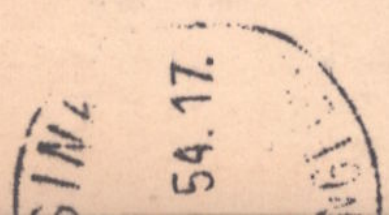

14.10.54

Mathie sekä kaiken todennäköisyyden mukaan myös Kannisto-Liimolan II osa. Ja paljon muutakin hyvää on tulossa lähiaikoina: Lehtisalon juvakin sanakirja, W. Schlachterin ~~[illegible]~~ Ilumajanlapin sanakirja, Kannisto-Virtasen vogulien mytologia, Ramstedtin Einführungin I osa, Poppen mongolin kielioppi jne.

Viels kerran: sydämellinen kiitos kaikesta. Voi hyvin!

Terv. Eelis Itkonen

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE

HELSINKI
SÄÄTYTALO

Helsingissä 22.3.1955

Hyvä Veli!

Sydämelliset kiitokset kirjeestäsi. Olinkin jo pitkään odottanut jotain kuulumisia Sinulta, sillä minä luullakseni olin viimeksi kirjoittanut, lieneekö kirjeeni sitten tullut perille. Suom.-ugr. Seuran julkaisutoimintaan sattuu tämän vuoden kohdalle ainakin se merkkitapaus, että Toivosen etymologisen sanakirjan I osa ilmestyy. Eräitä kuussa tulee painosta Donner-Joen Ketica (Mémoires 108), ja parhaillaan taitettavana on Kannisto-Limolan II osa (Mémoires 109), josta tulee 800-sivuinen. Lehtisalon jurakin sanakirja ja Toivosen 1300-sivuinen venäjänlapin sanakirja ovat myös melko valmiissa kunnossa, mutta on vielä epätietoista, pääseekö kumpiakaan niistä ilmestymään tänä vuonna. Lehtisalon kirja voi viivästyä siitä syystä, että hän on nyt laatinut sen johdannosta laajan kuvauksen tutkimusmatkoistaan, joka on vasta suomenkielisenä käsikirjoituksena valmis, ja nyt hän aikoo vielä täydentää johdantoa suppealla juurakkisamojedien kieliopilla. Mordvan sanakirjatyö edistyy hiljalleen, mutta valitettavasti ei vielläkään ole löytynyt kelpaajaa, joka jatkaisi voljakin sanakirjan siitä, mihin se Uotilan kuollessa jäi. Pyytämässä Wichmannin töitä. Tekstien uusintapainoksen lähettäen Sinulle ensi tilassa. On merkillistä, että et ole vielä aikaisemmin saanut.

Béla Kálmán ja István Papp vierailivat täällä kolmatta viikkoa, ja ehtivät he ovathin vielä Unkarissa jo kertoneet matkavaikutelmiaan. Erittäin onnistuneesti he täällä edustivat veljeskansaamme, herättäen vilpittömän mielty mys-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/549

tä kaikkialla missä liikkuivat.

Mitään erityistä ei täänne kuulu. Turun yliopistossa on avoinna suomalaisen filologian apulaisprofessorin virka, josta kilpailee oppilaasi Paavo Siro Aulis J. Joen kanssa. Hiukan kaukaisenhan kyseinen ala on kummallekin hakijalle. Itse käsin tammikuussa esitelmämatkalla Hampurin ja Göttingenin yliopistoissa. Selvittelin nyt kerran minäkin kantaani lappalaisten ja lapin kielen alkuperää koskevassa asiassa. Erityisesti luulen voivani asettaa kysymyksen lapin dualin sukulaisuussuhteista unteen valaistukseen. Tulen näistä seikkoja käsittelemään myös Ural-Altaische Jahrbücher-issa sekä Virittäjässä. Kaukaan kirje on minulla ollut koko talven, ja nyt koetan saada työsuunnitelman valmiiksi lähteäkseni toukokuun lopussa vielä kerran inarinlapin sanastoa keräämään. Sitten sen vaiheen pitäisi olla valmis.

Tšeremissin vokaalien historiaa koskevasta jutustani vielä pari sanaa. Arvostelusi Steinitzin teoriasta kyllä tunsin, vaikka en siihen olekaan kirjoituksessani viitannut. Seurijaan Paasosen arvostelu Gomboczin vokaalitutkimuksista oli minulle tuntematon, mutta toisaalta se ei näy sisältävän mitään olennaista mutta siihen, mistä Räsänen on esittänyt „Materialien zur türkischen Lautgeschichte"-teoksessaan ja jo ennen sen ilmestymistä luennoillaan, joiden perusteella minäkin olen volgaturkkilaisten kielten redukoituneita vokaaleja käsitellyt jo FUF XXIX 245-246, 251. Steinitzin teoriaa niin en sellaisenaan ollenkaan hyväksy, kuten tiedät, mutta siinä hän minun käsitykseni mukaan on oikeassa, että kantatšeremississä oli redukoituneet vokaalit ŭ, ĭ ja sitten kolmas, jota olen # merkinnyt ə. Kun esim. äänneasteella täss W ə(ŭ) ~ O u(ŭ, ŏ) on sukukielissä aivan eri vastineet kuin ə W O u:lla, en omasta puolestani voi ymmärtää, miten kantatšeremississä voitaisiin lähteä yhdestä ainoasta, redukoitumattomasta u:sta. Käsitän siis asian niin, että sm.-ugr. lyhyet u, ü, i ja usein myös e kantatšeremississä redukoituivat. Erikoisrapauksensa tällöin muodostavat esim. tyypit lu '10', šül(ĭ) 'hiili' ja i(ĭ) 'unosi', joissa redukoitunut vokaali ei ole mahdollinen (kuten Steinitz on huomauttanut), vaikka niissä umpinaisesta lyhyestä esitšeremissiläisestä vokaalista niin lähdetäänkin.

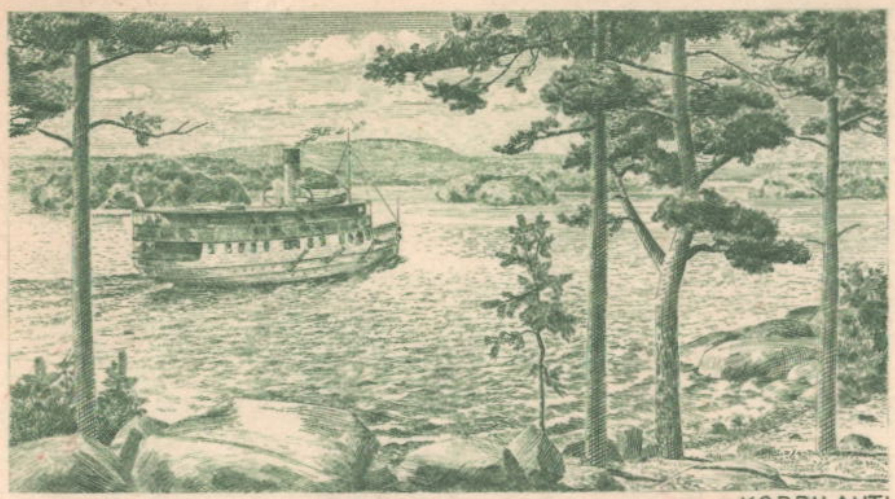
Toivotan sinulle myös voimia. Kirjoita taas joskus.

Tuus Eelis Itkonen.

Helsingissä 1.6.55

Hyvä Veli!

Parhaat kätkökset väine kirjeestäsi. Toivottavasti Wichmannin lõer. tekstit ovat jo saapuneet Sinulle. Muussa tapauksessa ne ovat joutuneet matkalla kadoksiin. Toivosen etym. sanakirjan I osa (204 s.) ilmestyi n. viikko sitten, mutta vasta tämän kuun puolivälissä sitä voitaneen ruveta postittamaan. Mémoires 108 (Donner-Joki: Ketica) on jo ehkä tullut Unkariin. B. Collinder on valmistanut suppean uralil. kielten etymologisen sanakirjan, josta hän lähetti minulle taittokorrehtuurin nähtäväksi. Kir. ja on englanninkielinen. Hänen oppilaansa Bo Wickman väitteli äskettäin tohtoriksi ural. kielten objektista. Vastaväittäjänä kuulu olleen Joki. J. Mägiste on täällä parast. aikaa vierailla. Fennougristiikka näyttää hänen ansiostaan juurtuvan Lundin yliopistoon. Täällä ei muuten kuulu mitään erityistä, paitsi että täysinpalv. yliopiston suomen kielen lehtori Kaarlo Nieminen kuoli pari viikkoa takaperin sydänhalvaukseen yliopistossa käydessään. V. Kaukonen on pun-

KORPILAHTI

POSTIKORTTI
ORT
STALE

Par avion
Ilmapostti
Luftpost

SUOMI
markkaa
FINLAND 15

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Beke Ödön

professzor úrnak

Budapest XIV

Vorosilov-út 19.II.2

Magyarország - Ungarn

A annual rettkiskunfan, jotka
Lähti elokuun lopulla
Ateenaan kotiin. Kiitämiekis-
tä on matkalla Lähti jäsen
joki ja minä, ja vaikka ai vielä
tient varmaa, toteutunko han-
ke. Hamnenna Lähden 1½
kuukauden. Inarin pääs-
mäisen sanakarunkäynnistä.
Kaiken maalla näkön nonan-
Lista myöhäisä. Tekemukset tuot-
sa iltaman edessä ovat vielä
aivan tuntemattomia. - Tällä hi-
tytä on jo täysi työ!
Voi hyvin. Terveis S. Illus

MTA 47861/550

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE

HELSINKI
SÄÄTYTALO

Helsingissä 29.1.1956

Finnisch

Kunnioitettu Ystävä!

Toivotan Sinulle terveyttä ja entisen veroista menestystä tieteellisissä töissäsi alkaneena vuonna. Samalla lausun parhaat kiitokset kaksi kirjaluettelosi sitten saapuneesta kirjeestä sekä komparatiivia koskevasta eripainoksesta. Viimeksimainitun olen myös jakanut kaikille niille, joille sen olit lähettänyt.

Suomalais-ugrilaisen Seuran piirissä jatkuu työ entiseen tapaan, ja lähinnä onnettomista kirjapaino-oloistamme johtuen, ettei valmista tule niin nopeasti kuin toivoisimme. Kannisto-Lönnrotin Wog. Volksdichtungin 850-sivuinen II osa sai painoluvan jo joulukuussa, mutta teosta tuskin on vielä ruvetta painamaan. Kun äskettäin kysyin viivyttelyn syytä, vastattiin ettei voida tuhlata aikaa niin paksun kirjan painamiseen keskellä kiireistä sesonkia, vaan että työ täytyy jättää johonkin hiljaisemman ajankohtaan – milloinhan sitten semmoinenkin tulee! Sensijaan tarjoudutiin kyllä nopeasti painamaan FUF XXXII:1-2, jossa on vain 300 sivua. Lehtisalon jo vuosikin sanakirja, jossa on 700 sivua, on ollut pitkähkön aikaa kokonaisuudessaan taitettuna, mutta jostain syystä ei korjattua taittovedosta ole saapunut. Kuitenkaan en ole vielä luopunut toivosta, että mainittu teos, samoin kuin Kannisto-Lönnrot II:kin, ilmestyisi kesään mennessä. Toivo-veljeni venäjänlapin sanakirja, jonka laajuudeksi tulee kerrassaan 1200 sivua, ei ehkä ehdi painosta ennen kuin ensi vuonna, ja silloin myös varmasti ilmestyy myös Kannisto-Lönnrotin III osa, joka on jo kokonaisuudessaan palstakorrehtuureina. Tri W. Schlachterin tšumajanlapin sanakirja ja tekstit on ladottu melkein loppuun, ja osittain ladottuja ovat vielä Journal 58 sekä minun lapin kielen krestomatiani (Wiklundin loppuunmyydyn krestomatian

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/551

seuraaja). Valmista käsikirjoitustakin on varastossa muroaan — esim. Ramstedtin Einführung-teoksen I osa — mutta kaikkea ei kannata kirjapainoon viedä, kun aikaisemmin painettavaksi jätetyt työt eivät tahdo millään valmistua. Sellainen on tilanne. Parhaillaan kuulutaan puuhallavan Helsinkiin yhtä suurta kirjapainoa, jonka pitäisi kyetä ottamaan tieteellistenkin seurojen tarpeet paremmin huomioon kuin Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapaino tekee. En uskalla ainakaan vielä tuohon huhuun luottaa, mutta kyllä todella olisi Suom.-ugr. Seuralla jo aika päästä vapaaksi tähänastisen kirjapainonsa hirmuvallasta.

Seuramme nykyiset stipendiaatit kyllä yleensä työskentelevät kohtalaisen hyvin, esim. Paasosen mordvan sanakirjan käsikirjoitus on suunnilleen puolivälissä. Siro on heikoin mies joukossa, ja onkin onnetonta, ettei juuri hänet valittiin aikoinaan tärkeän tšeremissiläisen materiaalin julkaisijaksi. Viime vuodet hän kuluttanut suurimmaksi osaksi Turun yliopiston suomen kielen apulaisprofessorin viran hoitoon eikä tšeremissiläisten ainesten toimitustyö liene paljoakaan edistynyt. Uusia työmiehiä pellollemme emme ole vielätkään saaneet, ja siinä pahin epäkohta onkin. Pari viikkoa sitten julkaistiin „Suomen Kuvalehdessä" jouluhaastattelu, jossa Aasila, Hakulinen ym. (minäkin) toivat julki ankaran mielteensä siitä kelvottomasta tavasta, jolla valtio on sodan jälkeen kohdellut kansallisia tieteitämme. Jos Suomalais-ugrilaisen Seuran, Suomen Suvun ym. laitosten finanssiasiat saadaan korjattaisiin sodanedellisen ajan tasolle, voisimme varmaan työhömme mukaan muoriakin, jotka ovat nykyään jollain tavoin paljon taloudellisempia mutta vähemmän ihanteellisia kuin se nuoriso, johon esim. minä aikoinani kuuluin. Ajan henki on kokonaan toinen kuin 1930-luvulla, se on nyt kovempi, kai sotien karkaisema; se ei ole otollinen heimo- enempää kuin muillekaan romantiikalle, raha ja hyötyarvo ovat merkitsevät jotakin.

Paperi taas alkaa loppua, vaikka olisi vielä paljon kirjoitettavaa. Mainitsen aivan lyhyesti, että prof. Serebrennikov, jonka varmaan olet Budapestissa tavannut, saapui toista iltaa tähän n. viikon kestäville käynnille. Minulla oli hänen kanssaan erittäin mielenkiintoinen keskustelu yhteistoimintamahdollisuuksista suom.-ugr. kielentutkimuksen alalla. Siitä ehkä kirjoitan enemmän tuonnempana.

Voi kyyn! Syd. terveisin

Eelari Itkonen

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
SOCIÉTÉ FINNO-OUGRIENNE

HELSINKI
SÄÄTYTALO

Helsingissä 1.8.56

Kunnioitettu Ystäväni!

Lausun parhaat kiitokset toukokuusta saamastani kirjeestä. Toivon, että terveytesi ja työsuhteesi laita on ollut hyvin. Suurella mielenkiinnolla luin kirjeestäsi, että olet aikonut käsitellä unkarin historiaa. Lapin unkarin alkuperästä on tähän asti yleensä esitetty heikosti perusteltuja oletteluksia, kuten viime vuonna koetin osoittaa. Tätä kysymystä koskeva kirjoituksesi oli muuten juuri siinä Virittäjän 1955-vuoden 2. vihossa, jonka sanoit itsellesi juuri tulevan ja jonka Virittäjän toimitussihteeri lupasi Sinulle lähettää, kun 14.5. hänelle asiasta ilmoitin. Tokko on saapunut perille? Entä jos olet saanut Kannisto-Limolan II osan? Siinä tai Sinulle riittää lukemista pitkäksi aikaa, ja kun siitä kirjasta selviydyt, niin sitten tai jo saatkin käteesi Lehtisalon juraksamojedin sanakirjan, jolle kaksi päivää takaperin annoin painatusluvan. Mahdollisesti jo tänä vuonna ilmestyy myös Kannisto-Limolan IV osa. Muita ainesjulkaisuja saamme vielä odottaa. Harmillisinta on omasta kohdastani, että joudun siirtämään inarinlapin sanakirjan kirjoittamisen usealla vuodella, kun Y. H. Toivosen nyt kuoltua minun on ruvettava jatkamaan suomen kielen etymologisen sanakirjan julkaisemista. Yksinäni en kuitenkaan siihen uskalla ryhdy, vaan haluan pätevän työkumppanin, jonkinlainen onkin jo tiedossani.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖ

Ms 4786/552

Työtä on ollut kovasti, kuten ennenkin. Pääkkösen julkaisen Ural-Altaische Jahrbücherissa laajan arvostelun Collinderin etym. sanakirjasta sekä FUF:ssa toisen, jossa mm. käsittelen ALH:n osia I–V. Olen oleskellut nyt kesäkesällä vastoin tapojani melko pitkään täällä kaupungissa viimeistelemässä eräälle tätäläiselle kokoomateokselle tulevaa esitystä uralilaisten kansojen esihistoriasta. Sitä varten olen vuoden verran luetellut melkoisesti mm. vanhaa unkarilaista ja venäläistä kirjallisuutta. Ehkäpä minun onnistuu osasta puolestanikin kaataa tilkkanen mutta viimeistä tähän vanhaan leikkiin. Ilmeisesti lähden kesäasunnolleni (Hangon lähellä Suomenlahden rannalla) kirjoittamaan samaiseen teokseen suomen ja sen sukukielten tutkimuksesta Suomessa, ja t.k. 21. p. suuntaan matkani pohjoista kohti. Aikomukseni on kerätä viikon ajan magnetofonilla folklorea tunturilappalaisilta. Aikaisemmin (vv. 1952 ja 1953) olen jo tehnyt samanlaisen matkan inarin- ja koltanlappalaisten keskuuteen, ja nyt siis olisi kolmas maassamme puhuttu lapinkielen päämurre vuorossa. Siihenpä sitten retkeilyni Lapissa taitaa päättyä, elleivät kokonaan, niin ainakin pitkäksi aikaa. Lapin kielen krestomatiani tekstit on ladottu, mutta sanastoa varten olen ehtinyt tehdä vasta esitöitä enkä kielioppiosaan ole voinut käydä vielä käsiksi ollenkaan. Ensi talven aikana opus kuitenkin olisi saatava julkisuuteen. Viivykkeitä tietysti on paljon, mm. asiantuntijalausunnon antaminen Paavo Sirosta ja A. J. Joesta, jotka tavoittelevat Turun apulaisprofessuuria (minua asiantuntijoina ovat Raisla ja Mägiste). Sitten tietenkin Suom.-ugr. Seuran asiat, jotka olen kyllä aikonut ensi vuosikokouksessa jättää jonkun nuoremman sihteerin hoidettaviksi. Yhtä ja toista kunhaa antaa myös helmikuisen fennougristikongressin valmistelu, vaikka toki kongressitoimikunnan sihteerin virasta onnistuin pääsemään vapaaksi. Unkarista toivomme kongressiin mahdollisimman runsasta osanottoa.

Täytyy taas lopettaa kun paperikin loppuu.

Hyvää voimia! Sydämellisin terveisin Eeli Itkonen

Helsingissä 2.3.57

Hyvä Ystävä!

Parhaat kiitokset eilen tulleesta kirjeestäsi. Olin juuri aikeissa kirjoittaa Sinulle, kun se saapui. Olen hyvin iloinen minulle osoittamistasi ystävällisistä sanoista. Mielelläni haluaisin omasta puolestani auttaa Sinua tšer. sanakirjasi painatusvaikeuksissa. Suom.-ugr. Seuralla ei kylläkään ole oikeutta käyttää valtionapuaan paperin ostamiseen ulkomailla ilmestyvää teosta varten, mutta koetan yhdessä Seuran nykyisen sihteerin dos. Pentti Aallon kanssa tiedustella, olisiko millään mahdollisuutta saada paperia halvjana nyt, kun halua Unkarin auttamiseen on täällä paljon. Uskon, että tšer. sanakirjasi tulee ainakin Venäjän ulkopuolella olemaan kaikiksi ajoiksi tärkein lähde tämän kielen sanaston tuntemiseen, joten sen käsikirjoitusta ei saisi yhtään supistella.

Edellisessä, syyskuussa tulleessa kirjeessäsi puhuit Virittäjän lähettämisessä ilmenneistä epäkohdista. Olen tästä asiasta monesti kertaan huomauttanut Virittäjän toimitussihteerille. En tiedä, lieneekö asia jo korjautunut. Täällä Suomessakin on sitä saamattomuuden henkeä niin paljon, että monesti tahtoo kärsivällisyys pettää.

Yksi pääsyitä siihen, että olen niin vähän jouduttanut viime aikoina kirjoittamaan unkarilaisille tuttavilleni, on ollut ylenmääräinen kiire. Yliopiston nykyinen rehtori Linkomies toimittaa uuden painoksen "Oma maa"-nimisestä tietoteoksesta, johon tuthijain pitäisi kirjoittaa

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA
Ms 4786/553

omilta aloiltaan laajoja artikkeleita yleistajuiseen tyyliin. Minun osalleni tuli kaksi mahdollisimman suuritöistä aihetta: suomensukuisten kansojen esihistoria ja suom.-ugr. kielten tutkimus Suomessa. Edellisen uhrasin käytännöllisesti katsoen koko viime kesän, mutta jälkimmäinen on yhä, määräajasta ja kenkauden myöhästyneenä, kesken. Teen sitä kamppaat irvessä melkein yötä päivää. Luonteeni ei salli minun vain kompiloida jotain kokoon alkulähteisiin tutustumatta, ja niinpä minulta on nm. menyt paljon aikaa yrittäessäni huonolla latinan taidollani, sanakirjaa koko ajan apuna käyttäen, lukea Porthanin ja Castrénin tutkimuksia.

Wog. Volksdichtungin III. osa on jo ilmestynyt; eikö ole siitä vielä saanut? Toivosen etym. sanakirjan jatkamme tri Joki ja minä yhteisvoimin tämän vuoden alusta. n-kirjain on nyt loppuvaiheessaan. Ensi vuoden loppuun mennessä uskon sanakirjan II. osan, joka käsittää ko—p -alkuiset sanat, päätevän julkisuuteen. Viimeisen eli III. osan kirjoittaminen kestänee 3-4 vuotta. Tieteemissien ainesten julkaisuhanke ei näytä paljon edistyvän. Siro päässyt nyt suomen ja sukukielten apulaisprofessoriksi Turkuun, kun kanssahakija Joki kehoituksestani peruutti hakemuksensa. En tiedä, jääneekö Paavo-paralle virassaan paljoakaan aikaa tieteemisille. Hänen valitsemisensa Paasosen ja Wichmannin perinnön vaalijaksi oli ikävä erehdys. Meille suomalaisille ominaista on liiallinenkin kärsivällisyys ja hienotunteisuus, mistä johtuen varmaan tilanteen korjaamiseksi ei vielä pitkiin aikoihin ryhdytä mihinkään toimenpiteisiin.

Prof. Rapola meni vuoden vaihteessa eläkkeelle ryhtyäkseen suomen vanhan kirjakielen sanakirjaa tekemään. Hänen virkaansa ovat hakeneet Aarni Penttilä sekä dosentit Turunen ja Virtaranta. Niistä ei hakenut, koska hän ennätti saada konsistorissa suuren ääntenenemmistön ylim. professorin vaalissa (kysymys oli minun aikaisemman virkani täyttämisestä) jolloin hän ymmärrettävästikään silloin halua kovin suuritöistä suomen kielen vakinaista professuuria. Hänet nimitettäneen virkaansa lähipäivinä. Suom.-ugr. kongressin järjestämisestä ensi vuonna, jolloin Suom.-ugr. Seura täyttää (kuten Sinäkin!) 75 vuotta, on ollut puhetta, mutta kaikki on tietysti vielä epävarmaa.

Voi hyvin! Ja rohkeutta vain, niin eiköhän vaikeuksista selvitä.

Tuus Erkki Itkonen.

Vihdissä 3.7.57

Hyvä Ystävä!

Kiitän parhaiten saamistani kirjeistä. Nissä mainittujen asiain johdosta olen ollut kyllä punhassa; vain kirjoittamiseen ei ole tähän mennessä tuntunut liikenevän aikaa. Iloitsen siitä, että toivomasi teokset ovat yleensä saapuneet normaalisti perille. Virittäjän v:n 1956 2. numerosta olen useaan otteeseen huomauttanut lehden toimitussihteerille. Jos hän ei vielikään ole saanut toimeksi sen lähettämistä, niin käyn itse sen hakemassa kustantajan varastosta ja lähetän Sinulle. Pitkään olemme neuvotelleet Suom.-ugr. Seurassa ja/Suomen Punaisen Ristin ym. elinten kanssa mahdollisuudesta edistää unkarilaisten heimoveljiemme julkaisutoimintaa, missä yhteydessä minulla on Sinun tšeremissin sanakirjasi ollut erityisesti sydämellänі. Rahaliikelyksiin ei näytä olevan mahdollisuuksia ja tieteellisillä seuroilla ei ole oikeuttakaan käyttää valtiolta saamiaan rahavaroja tällaiseen avustustoimintaan. Varsin hyvät mahdollisuudet meillä sensijaan lienee, ainakin teollisuuspiirejä hyvin tuntevan prof. Vilkunan vakuutuksen mukaan, toimia tarpeellisten paperilahjoitusten välittäjinä. Nythän on myös Magyar Tudományos Akadémia kääntynyt Suom.-ugr. Seuran puoleen näissä paperiasioissa. Annoimme sihteerille P. Aallolle tehtäväksi pyytää Tudományos Akadémialta tarkka arvio siitä, kuinka paljon paperia suom.-ugr. tutkimuksen alaa koskevien teosten julkaisemiseen tarvit-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Mn 4786/554

taisiin. Mahdollisesti pyytämänne tiedot jo ovat saapuneetkin. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että Sinun täer. sanakirjasi olisi julkaistava lyhentämättömänä. Olisi suuri onnettomuus, jos siitä olisi rahan tai paperin puutteen takia lyhennettäisiin. Omasta puolestani tulen tekemään kaiken, mikä vallassani on, että sitä varten täältä lähetettäisiin paperia tarvittava määrä.

Vihje kirjeessäsi kysyit mordvan -ndo, -nde possessiivisuffiksin alkuperää. Nämä suffiksivariantit, jotka ovat tyypillisiä Surkinan murteelle, ovat aivan epäilemättä myöhäisen äänteenmuutoksen nz (?ⁿdz) >nd kautta syntyneitä. Näin muistan esim. Ravilan selittäneen asian 1930-luvun alussa, jolloin hänen mordvan luentojaan kuuntelin, enkä vähääkään epäile tämän tulkinnan oikeutta, vaikka en olekaan itse tätä kysymystä tutkinut.

Kysyit myös, mitä Räsäselle kuuluu. Hän on nyt uransa huipulla, voi sanoa. Äskettäin hän palasi kaikeli hyvin onnistuneelta esitelmämatkalta Neuvostoliitosta, jolloin hän mm. sai oleskella Kasaanissa 40 vuoden väliajan jälkeen. Hänen turkkil. kielten äänneshistoriansa on käännetty venäjäksi ja tuottanut hänelle huomattavan suuren tekijänpalkkion, ja sitten vastikään ilmestyi hänen turkkil. morfologiansa neikäisessä Studia Orientalia-sarjassa. Entiseen tapaansa hän kylläkin elelee.

Minulla alkaisi kyllä jo olla oppilaita, jotka voisivat ryhtyä lähiaikoina jatkamaan Suom.-ugr. Seuran aineistonjulkaisutyötä. Mutta kysymys onkin lähinnä siitä, saadaanko valtiolta varoja heidän kiinnittämiseksen tällaiseen työhön. Tehtävinsä täysin kyvykymättömät politikot ovat saattaneet maamme raha-asiat sellaiseen sekasortoon tuhlatessaan yleisiä varoja erilaisten avustusten ja tukipalkkioiden muodossa omille kannattajapiireilleen, että siivistyneen kansalaisen poskille kohoaa häpeän punaa tuota mielettömyyttä katsellessa. Tiedemiehiä on liian vähän, jotta heidän äänensä vaaleissa mitään merkitsisivät. Senvuoksi ei heidän edistään kukaan huolehdikaan. No niin, voi hyvin! Tuus E. Itkone

Helsingissä 2.3.58

Hyvä Ystävä!

Parhaat kiitokset molemmista kirjeistäsi. Niistä jälkimmäinen tuli eilen. Samoin sain eilen saksankielisen eripainoksesi ural. ja indoeur. duaalista. Aikaisemmin lähettämäsi eripainokset ovat nekin kaikki tulleet perille ja jaetut saajilleen. Jo pari viikkoa sitten sain Romean „Mari szövegek"-julkaisusi ja olen mielkeisen osan siitä lukenutkin. Kiitos vain kaikesta!

Mahdoitko tavata prof. Kustaa Vilkunaa hänen käydessään viime syksynä Unkarissa? Hänellä oli nimenomaisena tehtävänään ottaa laskka selko siitä, kuinka paljon paperia tarvittaisiin Sinun, Fuchsin ja Pappin sanakirjoja varten. Tiedon saatuamme olisimme olleet valmiit ryhtymään toimeen. Mutta Vilkuna palasi kin tuoden tiedon, ettei meillä ole mahdollisuutta puuttua tähän asiaan. Joku ministeriöstä, jonka kanssa hän oli joutunut puheisiin, oli lyhyesti ilmoittanut, että Unkari tulee toimeen omalla paperillaan eikä ulkomaisia paperilahjoituksia tarvitse.

Toistaiseksi en ole ehtinyt julkaisemaan lisäeräisiä enempää kuin lappalaisia tekstejäni. Joka päivä kirjoitan 3-4 tuntia suomen kielen etymologista sanakirjaa, toverinani A.J. Joki. Työvoiltaa teos jäi kesken n-kirjaimen alkupuolella; me olemme nyt

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/555

p-kirjaimessa. Toivon, että ensi vuoden lopulla k.o. sanakirjan II osa ilmestyy. Sitten minulla on tavattoman vaikea opetustaakka, joka tekee lähes kaiken tieteellisen työskentelyn lukukausien aikana mahdottomaksi. Tämän kevään ja kesän kuluessa uskon saavani lapin kielen krestomatian valmiiksi. Sitten käyn kyllä vähitellen tekstejäkin käsiksi, mutta inarinlapin sanakirjan täytyy odottaa siksi kunnes etym. sanakirja valmistuu, s.o. ainakin 5-6 vuotta. Sitten vasta voin ruveta sitä panemaan kokoon; aineisto tosin on jo kokonaisuudessaan kerätty. Veljeni venäjänlappalainen sanakirja on ollut valmiiksi painettuna jo vuosia; vain saksankielinen "Wortindex" on keskeneräinen, mutta se on ollut tekeillä jo monta vuotta, niin etten enää uskalla mennä ennustamaan milloin siitä, koska teos sitten lopulta ilmestyy. Uotilan tšer. tekstit ilmestyneet samassa niteessä kuin minunkin, Hänen syyjäs-nil. tekstejänsä meillä ei olisi tässä mennessä ollut julkaisijaa, mutta nyt eräs lahjakas naisoppilaani voisi ryhtyä tähän työhön, mikäli se päästetään panna käytäntöön. Kannisto Wog. Volksdichtungin IV osa ilmestyy tänä vuonna. Lagercrantzin lappal. tekstit ovat varojen puutteessa saaneet vielä odottaa painatustaan, mutta nyt on niiden I osa jo voitu julkaista. Paasosen mordv. sanakirjaa valmistuu n. 5 vuoden aikana, mutta tšeremissin sanakirjasta ei voi mitään tietää. Paavo Siro on tosin koulutettu Turussa tšeremissin tuntijaksi erään nuoren maisterin, joka toivollaan osoittautuu opettajaansa lahjakkaammaksi ja työkykyisemmäksi, ja häneen minä nyt kiinnittänkin toiveeni tšer. sanakirjan kohdalla.

Hakulisen käsikirjan I osa on ilmestynyt saksaksi („Handbuch der finnischen Sprache", O. Harrassowitz, Wiesbaden 1957). Lähetän Sinulle yliopiston ohjelman samanaikaisesti tämän kirjeen kanssa. Suom.-ugr. kongressia ei meillä pidetäkään, vaan ainoastaan Seuran 75-vuotisjuhla 2.12.58, jonka jälkeisenä päivänä on epävirallinen tuttujain "konferenssi". Siitä tulee Seuran ulkomaisille jäsenille ilmoitus tämän kevään kuluessa.

Voi hyvin! Syd. terveisin Tuomo Erkki Itkonen.

Helsingissä 20.5.58

Kunnianarvoisa Ystäväni!

Sydämellisesti onnittelen Sinua 75-vuotispäiväsi johdosta. On suuri onni fennougristiikalle, että olet jatkuvasti oivallisessa työvireessä ja julkaiset tutkimuksiasi, jotka laajan asiantuntemuksen lisäksi edustavat vuosikymmenten kuluessa hyväksi tunnettua metodia. Senpä vuoksi en nyt toivotakaan Sinulle rauhallista elämän iltaa, vaan päinvastoin tarmoa uusiin ponnistuksiin ja uusiin saavutuksiin. Tiedät itsekin, että odotamme Sinulta monia ensiarvoisia julkaisuja, joista tässä mainitsen vain suuren tšeremissin sanakirjasi. Tieto koneen juhlakirjan valmistumisesta merkkipäiväksesi ilahduttaa kaikkia työtovereitasi; niitäkin, jotka eivät ole voineet osallistua tämän teoksen aikaansaamiseen. Viimeksimainittujen joukkoon kuulun minäkin. Sain kylläkin kehotuksen olla mukana, mutta suuren työtaakkani vuoksi minun oli (ja on edelleenkin) mahdoton tehdä tieteellistä työtä sanan varsinaisessa mielessä, ja niin minun oli kaiken mielin jäätävä sivustakatsojaksi.

Vielä kerran: parhaat onnentoivotukset ja monia tuloksellisen työn vuosia!

Tuus

Erkki Itkonen

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/556

Helsingissä 23.7.58

Hyvä Ystävä!

Sydämellinen kiitos viime kirjeestäsi. Heti sen tultua kävin jättämässä Tieteellisten seurojen julkaisuvarastoon määräyksen Denisonin kirjan lähettämisestä Sinulle. Suomal. Tiedeakatemian julkaisusarjassa ilmestyy kovin vähän fenno-ugristiikkaa koskevia tutkimuksia. Ei myöskään indoeuroop-palaisen kielitieteen alalta ilmestyy (siellä) juuri muuta kuin mies-ranskalaisia, -saksalaisia tai -englantilaisia tekstejä kommentaareineen. Kerran muistaakseni lähetin Sinulle sellaisia, mutta et pitänyt niitä kiinnostavina. Slavistisenkin puoli on siellä jäänyt vähiin, sensijaan orientalistiikkaa ilmestyy joskus (kuten Salosen-Siron yhteinen pikku tutkielma sumerilaisesta lauseesta - ainakin minulle tosin vaikeaselkoinen -, sekä Salosen akkadinkielen hevoshoitoa ja hevosten varusteita koskeva etymologinen teos; kiinnostaisivatko ehkä sellaiset Sinua?).

Vielä kerran pahoittelen sitä, etten saanut Tilaisuutta olla mukana juhlakirjasi kirjoittajien joukossa. Olisin tietysti voinut kiireesti kirjoittaa jonkun pienen etymologisen jutun tms., mutta en olisi sellaista pitänyt asianmukaisena, koska tuotantoasi kohtaan tuntemani arvonanto olisi välttämättä vaatinut minuakin yrittämään kirjoittaa jotain, jolla olisi ollut edes jonkin-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/557

moista merkitystä tutkimuksemme kannalta. Ja koska siihen minulla ei valitettavasti ollut aikaa, niin katsoin parhaaksi olla kirjoittamatta mitään.

Olen aivan samaa mieltä kuin Sinäkin siitä, että jonkin tekstin kielitieteellisen arvoon ei ollenkaan vaikuta se, mitä aihetta teksti käsittelee. Siis esim. säädyllisyyttä loukkaavat kielennäytteetkin voivat sisältää lauseopillisesti tai muuten mielenkiintoisia kielellisiä seikkoja. Kysymys siitä, millä tavoin tämänluonteiset tšeremissiläiset tekstisi olisi saatettava julkisuuteen, on tietysti hiukan vaikeasti ratkaistavissa esim. siitäkin syystä, että (kuten Neuvostoliitossa käydessäni kuulin kerrottavan) joitkut kollegamme Marinmaalla, arvattavasti naiset, olivat olleet loukkaantuneita siitä, että seksuaalipitoisia juttuja oli julkaistu. Omasta puolestani myöntäisin olen, kuten sanotte, täysin asiassa vapaamielisellä kannalla.

Täällä meillä ei kuulu erityisempää. Kesä on ollut muutamaa aurinkoista päivää lukuunottamatta kylmä ja sateinen, mistä kyllä minulle on ollut se etu, että olen voinut maallakin, tuntematta houkutusta loikoilla jonkilaisena ulkona, rauhassa keskittyä pari viimeistä muiden töideni takia keskeytyneen lapin kronologiani valmistelemaan. Ensi vuoden alussa toivon kirjan ilmestyvän. Kenties samoihin aikoihin julkaisemme Joen kanssa Suomen kielen etym. sanakirjan II osan (n. 250 sivua, joista 2/3 on Toivosen, 1/3 meidän kirjoittamaa).

Voi hyvin! Parhain terveisin, joihin myös perheeni yhtyy

Erkki Itkonen.

Helsingissä 15.3.59.

Hyvä Ystävä!

En ole pitkään aikaan ehtinyt kirjoittaa ja kiittää kirjeestäsi. Olen antanut määräyksen Sitzungsber. 1938:n lähettämisestä Sinulle, toivon sen piakkoin tulevan. Onkohan Erdődi saanut kirjat, jotka hän jätti minulle postitettaviksi? Niiden olisi jo kai tapauksessa pitänyt saapua jo aikoja sitten.

Toivon, että terveytesi, jonka korjaaminen esti Sinua ikävästämme saapumasta Suom.-ugr. Seuran 75-v. juhlaan, on korjaantunut ennalleen. Kotiahan Unkarissa on kevät kauneimmillaan ja toivottavasti sitten tulee lämmin kesä, joka vähät parantaa. Levon tarpeessa olisin jo minäkin, mutta ei auta, lapin kresthomatiani käsikirjoituksen, jota lukuvuoden aikana en ollenkaan ehdi ottaa esille, täytyy valmistua ensi kesänä. Yhtä mittaa kymmenen vuotta kestänyt luentojen kirjoitustyö, jonka aikana olen valmistanut n. 10 erilaista luentosarjaa, niistä eräät 3-4 lukukautta kestäviä, loppuu syyskuussa, jolloin pääsen siihen vanhan professorin autuaalliseen tilaan, että voin esittää aikaisemmin valmistuneita luentoja, olipa teema mikä tahansa. Ja kun minulla yllä mainittujen luentolaurssien lisäksi on vielä 5 jo dosenttiaikana valmistunutta sarjaa, niin kyllä

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/558

puhumista riittäisi, jos vain riittäisi oppilaita. Mutta niistä on suom.-ugr. alalla puutetta huolestuttavassa määrin. En tiedä, mitä tilanteen korjaamiseksi olisi tehtävissä. No, joka tapauksessa itse pääsen jatkamaan tieteellistä työtäni, joka noiden tuhansia sivuja käsittävien luentokurssien kirjoittamisen vuoksi on vuosikausia ollut käytännöllisesti katsoen pysähdyksissä. Etym. sanakirjaa kirjoitan tässä ohessa päivittäin 3-4 tuntia. Pääsemme Joen kanssa jiakkoin *po*-alkuisiin sanoihin ja kevääksi voimme viedä lähetettäväksi n. 500 mutta sana-artikkelia. Kuitenkin luulen, että sanakirjan III osa valmistuu vasta 1961 ja siitten menee vielä kolme vuotta ennen kuin koko teos on valmis. Sinnola ja Lagercrantz jatkavat tuloksellista julkaisutoimintaansa, kummaltakin taas ilmestyy pian uusi tekstiosa. Toivo-veljeni sanakirja on ollut jouluksi asti lähtien tiettävästi valmis, mutta jonkin kirjapainossa esiintyneen häiriön vuoksi se ei ole vielä päässyt jakeluun.

Kolmisen viikkoa sitten ~~oo~~ astui virkaansa Rapolan seuraaja, suomen kielen I professuurin uusi haltija Pertti Virtaranta, joka hakukilpailussa voitti selvästi mm. 19 vuotta vanhemman Penttilän. (P. sitten peruutti hakemuksensa.) Tri Lavotha on sitten myös vastikään nimitetty unkarin kielen lehtoriksi. Iloitsen kovasti siitä, että tämä virka on nyt vihdoinkin kunnollisella tavalla saatu täytetyksi.

Sydämellisin terveisin Tuus Eelis Itkonen

Vihdissä 17.6.59.

Hyvä Veli!

Iloitsen suuresti siitä, että Budapestin-matkallani saatoin tavata Sinut ja vieläpä niin hyvänkuntoisena pitkällisestä ja raskaasta sanakirjatyöstäsi huolimatta. Kodissasi osakseni tulleesta ystävällisyydestä ja vieraanvaraisuudesta lausun Sinulle ja Rouvallesi lämpimät kiitokset. Muutenkin matkavaikutelmani ovat kaikin puolin mieltyttäviä, ja erityisesti iloitsin todeta, että nüden/5 vuoden aikana, jotka ovat edellisestä käynnistäni kuluneet, väestön yleinen hyvinvointi on silminnähtävästi lisääntynyt.

Solmitusta unkarilais-suomalaisesta kulttuurisopimuksesta uskon olevan hyötyä nimenomaan suom.-ugr. tutkimuksille. Sain sen vaikutelman, että molemmat sopimuspuolet vilpittömästi pyrkivät saamaan tutkijainvaihdon käyntiin jo tänä vuonna. Mielellään tarjoutuisin itsekin stipendiaatiksi, mutta pelkäänpä, että virkatehtävät pakottavat minut matkasuunnitelmista luopumaan. Mutta eh-

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Ms 4786/559

kipä Sinä haluat nyt, terveytesi parannuttua, saapua stipendiaattina Suomeen. Tervetuloa vain!

Vielä kerran: sydämellinen kiitos ja parhaat terveydenhoidot Sinulle ja Puolisollesi. Näihin terveisiin yhtyy koko perheeni.

Tuus
Eelis Itkonen

H:ki 13.10.59.

Hyvä Vel.!

Lauri Postin terveiset saatuani lähetin kohta Sinulle yliopiston ohjelman. Ehkä se on jo tullut perille. Toivottavasti olet myös saanut veljeni lapin sanakirjan. Suom.-ugr. Seuran julkaisutoiminnassa tapahtunee vilkastumista ensi vuonna, jolloin on tarkoitus, että Siron oppilas maist. Alhoniemi, joka on ilmeisesti varsin lahjakas, ryhtyy toimittamaan tšeremissin sanakirjaa. Siro on halukas vetäytymään tästä työstä syrjään, koska se ei ole hänelle mieluinen. Myös itsellämi on eräs oppilas, pystyvältä tuntuva nuori mies, joka on halukas ryhtymään Suom.-ugr. Seuran palvelukseen. Täytyy vain ratkaista, mitä työtä hänelle annetaan. Votjakin sanakirjan loppuunsaattaminen olisi varmaan tärkein tehtävä, mutta tätä kieltä mainitun oppilaani ei ole ollenkaan harrastanut. Kaikki asiat kuitenkin parhain päin vielä järjestyvät. – Sadeniemi-

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Par avion
Lentoposti
Flygpost

POSTIKORTTI
CARTE
SUOMI FINLAND

Beke Ödön professzor
úrnak
Budapest XIV
Vorosilov-út 19. II. 2.
Magyarország - Ungarn

MTA 4786/560

kin jo palasi Unkarin-matkaltaan
– yhtä tyytyväisenä kuin Posti vähää
aikaisemmin – ja kertoi mm., että olet
ollut huolissasi Tri Lavotham toimeen-
tulosta. Kiiltämättä virkamiesten pal-
kat meillä ovat liian pienet, mutta
teemme parhaamme hankkiaksemme La-
vothalle lisätuloja, jotta saisimme pi-
tää täällä tämän hyvän pedagogin.
Toivotan omasta ja perheeni puolesta
Sinulle ja Romullesi terveyttä ja kaik-
kea hyvää. Syd. terveisin
Tuure Eskeli Itkonen

Helsingissä 12.I.60.

Hyvä Ystävä!

Kiitän sydämellisesti Sinua ystävällisestä ja kauniista uudenvuoden terveydenlevestäs, ja omasta puolestani toivotan Sinulle ja koko perheellesi terveyttä ja parasta menestystä alkaneena vuonna. Erityisesti toivon, että Sinun suuri tšeremissin sanakirjatyösi sujuisi hyvin. Kiitän myös jo lokakuussa saapuneesta erittäin mielenkiintoisesta kirjeestäsi.

Mitä muuten tšer. sanakirjasi paperiasiaan tulee, niin täällä meillä vieraili äskettäin korkea-arvoinen unkarilainen toimihenkilö, Tiedeakatemian sihteeri, jos oikein muistan, ja nimeltään Erdei. Me puhuimme hänelle Vilkunan kanssa, että Vilkuna mielellään yrittäisi hankkia Suomesta lahjaksi paperia Sinun sanakirjaasi varten, jos hänelle suoraan lähetetään tarkka arvio siitä, kuinka paljon paperia tarvitaan. En ole sitten jälkeen päin kysynyt Vilkunalta, onko tällainen pyyntö jo hänelle saapunut.- Tänään soitin Suomal. Kirjall. Seuraan, ja sieltä luvattiin "Verba Docent" Sinulle lähettää.

Yliopiston joululoma on päättymässä, huomenna alkavat muutaman päivän perästä. Omasta puolestani en voinut loman tätä aikaa viettää, vaan käytin sen suurimmaksi osaksi lapin kresotomaatiani korrehtuurinlukemiseen. Nyt se on lopultakin saanut painoluvan ja ilmestynee parin kolmen viikon kuluessa. Suomen Suvessa jo työskennellään täyttä päätä. Laitoksessani on tällä hetkellä ~~kuusi~~ vakinaisesti työssä 7 henkeä, nim. itseni lisäksi 2 assistenttia, 2 Rapolan assistenttia (keräilevät aineksia suomen vanhan kirjakielen sanakirjaan), Ravilan assistentti maisteri Raija Jokinen (hyvin lahjakas tyttö, parhaita oppilaitani, laati mm. FUF:n siirtolaisluettelon asiahakemiston) sekä Suom.-ugr. Seuran uusi stipendiaatti maist. Mikko Korhonen, joka nyt on ryhtynyt jatkamaan Volgakin sanakirjatyötä. Lisäksi laitoksen kirjaston tai kokoelmia käyttää

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/561

päivittäin 5-10 opiskelijaa. Etymologisen sanakirjan editoimiselle tarottaa viivyttäjä se, että työtoverini Joki suostui lähtemään koko lukuisaksi kotiutumaan fennougristiikan professuuriin Göttingeniin. Jotain tyypillisesti saksalaisia intriigejä siellä täytyy olla pelissä, kun eivät ole nimittäneet Fasharin virkaan Schlachteria, joka huonosta näöstään huolimatta hyvin pystyisi tämän viran hoitamaan ja on siihen huomattavasti pätevämpi kuin Joki, jota sinne nyt väkisinmätän tahdotaan.

Suomalais-unkarilainen kulttuurisopimus alkaa jo ainakin täällä meidän taholtamme kantaa hedelmiä. Tänä vuonna täältä lähtee Unkariin lyhyeksi aikaa opiskelemaan kolmekin vastavalmistunutta tutkijaa sekä yksi maisteri, joka saman tien jää suomen kielen lehtoriksi Budapestin yliopistoon. Hänen nimensä on Jaakko Sirola; hän on Sanakirjasäätiön nuorempia virkailijoista. Muita erityisempiä uutisia minulla ei tällä kertaa olekaan kerrottavana, paitsi että Hakulinen halusi tämän vuoden alussa erota Virittäjän päätoimittajan paikalta, jossa hän on ollut 23 vuotta. Uudeksi päätoimittajaksi valitsimme apulaisprof. Veikko Leoppilan.

Viime kirjeestäsi näen, että kansainvälinen fennougristikongressi pidetään Budapestissa ensi vuonna. Aikaisemmin näkyi mainintoja, että se olisi jo ensi kesänä. No niin, ainahan on parempi suorittaa valmistelut huolellisesti. Edellisessä kirjeessäsi mainitsit, että Bereczki on tullut apulaiseksesi. Minä kapasin B:n viime kesänä täällä ja jo silloin arvelin, että hän Unkariin palatessaan jonkun Sinun apulaiseksesi. Sain hänestä sympaattisen vaikutelman, ja toivon, ettei hän ole tuottanut Sinulle pettymystä. Neuvostoliitossa hänellä ei tietenkään ole ollut tilaisuutta saada sellaista kielitieteellistä koulutusta, jonka Sinä voit hänelle antaa, ja toivonkin, että hän nyt voi riittävästi käyttää aikaa opiskeluun johdollasi. Péter Hajdún professoriksitulosta olen suoraan sanoen iloinnut. Siinä on kaikin puolin kelvollinen ja reipas poika.

Enempää ei tähän mahdukaan. Toivotan vielä kerran Sinulle kaikkea hyvää ja myös perheesi puolesta lähetän lämpimät terveiset Sinulle ja Ronvallen.

Tuus Erkki Itkonen

Helsingissä 1.5.60.

Hyvä Veli!

Parhaat kiitokset saamistani kirjeistä. Tšeremissin sanakirjan paperiasiasta olen pari kertaa kysynyt Vilkunalta, jolle jo helmikuun alussa annoin paperintarvetta koskevat täsmälliset tiedot. Hänellä on yleensä aina kiire, joten en ole onnistunut saamaan häneltä selvää vastausta siitä, onko hän ollut paperialan edustajien kanssa kosketuksissa ja mitä mahdollisissa neuvotteluissa on puhuttu. Minulla ei henkilökohtaisesti valitettavasti ole, kuten Vilkunalla, suhteita teollisuus- ja liikemiespiireihin, niin etten tässä asiassa voi mitään muuta kuin kääntyä Vilkunan puoleen. Aion sen tehdä taas ihan lähipäivinä, ja mitä silloin kuulen, sen mahdollisesti voin kertoa Sinulle ~~te~~ suullisesti, jos nim. tapaan Sinut Eötvös Loránd-yliopiston 325-vuotisjuhlissa, jonne saamme Helsingin yliopiston edustajana. Jos ilmenee, ettei V. ole aikaisemmasta kirjeenvaihdostaan huolimatta vielä lainkaan keskustellut asiasta paperiherrojen kanssa, niin voisit huomauttaa Suomalais-unkarilaisen kulttuurikomitean unkarilaisille jäsenille, jotka saapuvat neuvottelemaan tänne Helsinkiin kesäkuun alussa, että he ottaisivat tämän asian keskusteluissa esille, mikä varmaan saisi Vilkunan ryhtymään toimenpiteisiin. Eihän silti ole varmaa, onnistuisiko hänkään sen paremmin kuin Ravila, joka aikoinaan turhaan yritti herättää paperinvalmistajain kiinnostusta tätä asiaa kohtaan.

No niin, tällä kertaa en jatka pitempään. Siis kuulemiin tai pikemminkin näkemiin!

Sydämellisen terveisin Tuus Erkki Itkonen

MTA 4786/562 MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Helsingissä 22.12.60

Professori Ödön Beke,
Budapest

Hyvä Veli!

Vuoden vaihteen lähestyessä pyydän toivottaa Sinulle ja Rouvallesi parhainta onnea ja menestystä vuodelle 1961. Jatkukoon tieteellinen toimintasi yhtä produktiivisena kuin tähänkin asti. Sydämellinen kiitos myös lähettämistäsi arvokkaista eripainoksista, jotka olen suurella mielenkiinnolla lukenut.

Suom.-ugr. Seuran toiminnasta mainitsen eräitä pikku tietoja. Kannisto-Lümolan viimeisen tehtiövan piti valmistua piakkoin, mutta sitten on vielä sanakirjatyö jäljellä. K.F. Karjalaisen ostj. tekstit, joissa ei ole käännöstä, on lähetetty fotokopioina ostjakkil. tutkijalle Terjoškinille, joka varustaa ne venäl. käännöksin. Wichmannin votj. sanakirjaa jatkaa nyt hyvällä vauhdilla nuori tutkija Mikko Korhonen, joka äskettäin oli 1½ kuukautta stipendiaattina Unkarissa. Toinen nuori mies A. Alhoniemi on nyt kokonaan ottanut siirtolta tšeremissin sanakirjatyön. Paasosen-Heikkilän mordvan sanakirja viipynee vielä pari vuotta. Inarinlapin sanakirjaan en ole etym. sanakirjan takia päässyt käsiksi vielä käänn. Joki ja minä saamme toivottavasti etym. sanakirjan n. 300-sivuisen III osan valmiiksi ja julkisuuteenkin ensi vuoden loppuun mennessä. Siitä tämä jättiläistyö ei ole vielä läheskään valmis; pääsemme III osassa vasta r-kirjaimen loppupuolelle. Kokonaisuudessaan teoksesta tulee n. 1500 sivun laajuinen.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/563

Kustaa Vilkunan tultua akateemikoksi jarisen vuotta sitten on kansatieteen professuuri yliopistossamme ollut avoinna. Hakijoita on kolme, ja asiantuntijalausunnot avattiin äskettäin. Dos. N. Valonen sai kaikilta asiantuntijoilta 1. sijan, tri T. Vuorela samoin 2. sijan, mutta kolmannen hakijan, tri Asko Vilkunan, pätevyydestä asiantuntijat olivat erimielisiä, joten tällaa hetkellä näyttää epävarmalta, voidaanko hänet asettaa 3. sijalle. Kaikki kolme kilpahakijaa olivat muuten mukana Budapestin fennougristikongressissa.

Julius Mägiste täyttää t.k. 19. p:nä 60 vuotta. Hänelle julkaistiin täällä Suomessa juhlakirja. Toivottavasti se häntä pakolaispaikkaa, virkistää. Hänellä on äskettäin ollut pahanlaista vastatuulta hakiessaan eläkkeelle siirtyneen Collinderin virkaa Upsalassa. Toisena hakijana oli Bo Wickman. Asiantuntijalausunnot menivät tasan siten, että Raisla katsoi molemmat hakijat päteviksi, Collinder vain Wickmanin, kun taas Bergsland selitti Wickmanin epäpätevöksi ja ansioiltaan huomattavasti Mägistettä heikommaksi. Kuitenkaan hän ei ilmaissut käsitystään siitä, onko Mägistekään pätevä. Asiantuntijain ei nim. ollut pakko vastata muuhun kysymykseen kuin siihen, onko Wickman ansainnut tulla kutsutuksi tähän virkaan. (Collinderin toimesta on nim. tällainen ehdotus asianomaiselle tiedekunnalle tehty.) Minusta tuntuu joka tapauksessa siltä, että Wickman viran saa. Mägiste on mukalainen, jota ruotsalaiset professorit eivät kai mielellään näkisi kolleganaan.

Toivotan Sinulle hyvää voimia. Syd. terveisin

Erkki Itkonen

Helsingissä 18.5.61

Arvoisa Ystävä!

Pyydän anteeksi, että vasta näin myöhään vastaan kirjeisiisi, joista lausun sydämelliset kiitokset. Saadakseni syksyllä Budapestin kongressissa pitämäni esitelmän lopultakin täydellisessä asussaan valmiiksi keskityin pasin kunkauden ajaksi sen kirjoittamiseen. Siinä syy vastahakseni viipymiseen. Mainittu esitelmä muuten lensi muutama päivä sitten Péter Hajdún mukana Budapestiin, mutta koska käsittelemäni kysymykset ovat varsin komplisoituneita ja niitä on tarkasteltava laajassa synkronisessa tasossa, kirjoituksesta tuli niin pitkä, että se ei ehkä mahdukaan kongressin pöytäkirjoihin. Se siitä. "Mari szövegek" teoksen III osan johdosta onnittelen ja kiitän lämpimimmin! Vasta vähän olen ehtinyt sitä lukea, mutta olen jo havainnut siitä nm. morfologisesti mielenkiintoisia piirteitä, joista minulla ei ole aikaisemmin ollut tietoa. On verraton asia, että terveytesi jatkuvasti kestää suurenmoisten kerumtulostesi julkaisutyön paineen. Kohtahan kaikesta päätellen saamme odottaa tekstisarjasi IV osaa.

Sinulta juuttuvista FUF:n osista, joista mainitsit maalisk. 13. p:nä lähettämässäsi kirjeessä, olen jättänyt luettelon aikakauskirjamme toimitussihteerille, joka toivottavasti on hoitanut asian eteenpäin. Sitten pyysit tietoa eräiden julkaisujen nykyisistä hinnoista. Ne ovat seuraavat: Räsänen, Die tschuw. Lehnw. 500 mk ($ 1:50), Die tat. Lehnw. 300 mk ($ -:90), Paasonen, Die fingr. s-Laute 375 mk ($ 1:20), Kannisto, Zur Gesch. des

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA
Ms 4786/564

Vok. in Wog. 500 mk ($ 1:50), Wichmann, Zur Gesch. des Vok. im Wotj. 375 mk ($ 1:20), Mark, Die Poss.-suff. 500 mk ($ 1:50), Munkácsi, Volksbräuche d. Wotj. 1900 mk ($ 6:-).

Sitten Tšer. sanakirjasi paperiasia. Sehän on ollut meillä kauan esillä, mutta luovuimme siitä kokonaan, kun joku virallinen unkarilainen henkilö (en muista, oliko hän Suomessa vieraillut MTA:n yleissihteeri vai kuka) ilmoitti meille, että suomalaisten toimenpiteitä paperiasiassa ei laisinkaan tarvita, vaan että teoksesi kustantaja tulee itse huolehtimaan myös paperin hankinnasta. Tiedustelimme (nimenomaan Vilkuna, jolla on suhteita teollisuuspiireihin) parhaamme Sinua auttaaksemme, mutta ennen kuin voimme nyt uudestaan alkaa neuvottelut asiassa, tarvitsemme Unkarin taholta virallisen ilmoituksen siitä, että apuamme todella pidetään suotavana. Suom.-unk. kulttuurikomitean sihteeri Joki onkin jo lähettänyt kirjeellisen tiedustelun siitä, pyytääkö MTA toimenpiteitämme asiassa, mutta ei ole tiettävästi saanut toivottaisiksi vastausta. Jos MTA yhtyy käsitykseesi, että tarvittaisiin paperilahjoitusta Suomesta, niin pidä huolta siitä, että unkarilaiset ottavat asian esille Unk.-suom. kulttuurikomitean neuvotteluissa, jotka alkavat Budapestissa kesäk. 2. p:nä ja joissa sovitaan ens. vuoden työohjelmasta. Opetusministeri Hosia, Vilkuna, Joki, Kaukonen ja minä tulemme osallistumaan tähän neuvotteluun Suomen edustajina. Ehkä voin tavata Sinuttakin siihen aikaan, viivymme tosin Budapestissa vain muutaman päivän.

Kulttuurisopimuksemme on osoittautunut hyvin tuloksellisehsi stipendiaattivaihdon alalla. Olemme suuresti iloinneet lukuisista unkarilaisista vieraistamme. Saamme myös terve-tulleeksi assistentiksi nyt Mándin, tosin olen itse Budapestissa hänen saapuessaan.

Ja lopuksi sydämelliset terveiset Sinulle ja Ronalle.

Tuus Erkki Itkonen

Helsingissä 8. XI. 1961

Arvoisa Veli!

Monet kiitokset lokak. 1. p:ltä Leningradista lähettämästäsi kortista. Kadehdin Sinua, että pääsit käymään Joškar-Olassa; sinne minunkin mieleni kovin tekisi. Odotin Sinua myös tulevaksi Neuvostoliitosta tänne Helsinkiin, niinkuin kesäkuussa arvelit olevan mahdollista. Ja sitten kiitän ja onnittelen juuri saapuneen Mari szövegek IV:n johdosta. Olet taas lyhyen väliajan jälkeen saanut valmiiksi uuden, kauniin teoksen. Sitä on hauska lukea, sitäkin hauskempi kun tuo jalo tšeremissin kieli on niin selväpiirteistä ja niin lujasti mieleeni painunut, että pystyn vieläkin tällaista tekstiä ymmärtämään tarvitsematta juuri lainkaan katsoa käännöstä, vaikka en v:n 1943 jälkeen ole ehtinyt sanottavasti tätä kieltä harrastaa. Mutta ehkä vielä kerran tulee sekin aika, jolloin voin ryhtyä tosimielessä tšeremissiä tutkimaan, mutta sitä ennen täytyy etym. sanakirjan valmistua, ja siihen menee vielä 6–7 vuotta.

On minulla vähän muutakin asiaa. Entiedä, tunnetko nimeltä Tamotsu Koizumia, Japanin ainoaa fennougristia. Hän on ilmeisesti vielä nuori, hyvin innostunut, eikä lainkaan kehjalon, kuten käy ilmi eräästä hänen mordvan äännesystee-mistä käsittelevästä (japaninkielisestä, mutta engl. refe-raatilla varustetusta) tutkielmastaan. Ihmettelväisä, että

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/565

pelkästään omin päin opiskelemalla nünkin pitkälle pääsee. Kirjallisuutta Koizumi-raukalla ei ole juuri ollenkaan, ja minä olen koettanut hänelle jotakin järjestää. Mordvaa hän alkoi tutki, mutta näkyy myös tšeremissi kiinnostavan, ja Sinun Tseremissz nyelvtan'iasi hän nyt kovasti tarvitsisi, tyytyisi vaikka mikrofilmünkin. Mikrofilmin minäkin voisin hänelle lähettää, ei kai se nyt niin kovin kallista tulisi, mutta ajattelin, että paljon suurempi ilo muorelle tutkijalle olisi, jos hän saisi itselleen kyseisen teoksen. Suomessa sitä ei ole saatavissa, mutta entäpä Unkarissa? Jos Sinä itse tai joku Sinun oppilaistasi haluaisi auttaa Koizumia, joka ei ole pelkkä diletantti, vaan henkilö, joka saa tieteelliset työnsä Japanissa julkaistuiksi, ehkäpä joku yleisen kielitieteen dosentti tai sentapainen, niin hän olisi tietysti syvästi kiitollinen. Ja olisihan varmaan Sinustakin mukavaa, että tutkimuksiasi siteerataan japanilaisissa aikakauskirjoissa. Koska olen nyt ryhtynyt Koizumin asiaa ajamaan, niin omasta puolestani tarjoutuisin antamaan sille, joka kirjoittaisi hänelle Gs. Nyelvtanin, korvaukseksi esim. Lagercrantzin Norjassa painetun Sprachlehre des Südlappischen sekä ruotsalaisen Fryggve Sköldin äskettäin ilmestyneen väitöskirjan Die Kriterien der urnordischen Lehnwörter im Lappischen. Kirjan voisi lähettää joko minulle edelleentoimitettavaksi Japaniin tai suoraan Koizumille (jolle muuten voi kirjoittaa sekä suomeksi että englanniksi — en tiedä, jokohän on ennättänyt opetella unkaria) osoitteella:

Mr. Tamotsu Koizumi
61 Ooiwa
Shizuoka-shi
Japan.

Olisin hänen puolestaan iloinen, jos hänen onnistuisi saada tarvitsemansa oppikirja. Voi hyvin! Syd. terveiset Sinulle ja Rouvalleri!

Tuus Erkki Itkonen

Helsingissä, maalisk.13.p:nä 1964

Akateemikko Ödön Beke,
Budapest

Hyvä Ystävä!

Parhaat kiitokset ystävällisestä tervehdyksestäsi, joka minua suuresti ilahdutti. Uudessa virassani onnea tarvitsenkin, sillä vaativalta se tuntuu. Työstä minulla ei ole puutetta, sillä Suomen kielen etymologisen sanakirjan valmistelu jatkuu entiseen tapaan, ja viime syksynä ryhdyin laatimaan myös inarinlapin sanakirjaa yhdessä assistenttini maisteri Raija Jokisen kanssa, joka on pätevä lapin tuntija. Muut tutkimukset saavat odottaa siihen asti, kunnes saan valmiiksi Helsingin yliopiston minulta tilaaman kielitieteen oppikirjan, jonka käsikirjoituksen pitäisi valmistua tänä vuonna.

Uutisina voin mainita, että Matti Liimola nimitettiin eilen Turun yliopiston ensimmäiseksi suomalais-ugrilaisen kielentutkimuksen professoriksi (virka perustettiin vuosi sitten) ja että tänään päättyneen hakuajan kuluessa ilmaantui Helsingin yliopiston vastaavan viran hakijaksi ainoastaan Aulis J.Joki. Näihin molempiin asioihin olen erittäin tyytyväinen.

Toivotan Sinulle terveyttä ja työtarmoa ettenkin päin. Odotamme Sinua Helsingin fennougristikongressiin ensi vuonna.

Sinua ja Rouvaasi sydämellisesti tervehtien

Erkki Itkonen

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Ms 4786/566

Herrn Professor Ödön Beke

Sehr geehrter Herr Kollege!

Die Redaktion der Finnisch-ugrischen Forschungen hat verschiedene Massnahmen überlegt, durch die man diese seit 1901 "in zwangloser Folge" erscheinende Zeitschrift der Forderungen der Zeit besser anpassen und ihr häufigeres Erscheinen ermöglichen könnte. Besonders der Anzeiger-Teil ist in vieler Hinsicht unpraktisch gewesen. Die Redaktion ist zu dem Entschluss gelangt, dass der Anzeiger in seiner jetzigen Form nicht weitergeführt wird und Rezensionen, Übersichten und Mitteilungen in Zukunft mit dem eigentlichen Artikelteil unmittelbar verbunden werden. Unser Bestreben ist, wenn möglich jährlich, je einen Band in drei gesondert erscheinenden Heften herauszubringen, so dass die Manuskripte schneller als bisher zur Veröffentlichung gelangen können. Die Sprachen der Zeitschrift sind, wie bisher, Deutsch, Englisch und Französisch.

Wir wünschten sehr, dass Sie durch Ihre wertvolle Mitwirkung an der Veröffentlichungstätigkeit der Zeitschrift teilnehmen können. Aufsätze und Rezensionen usw. bitten wir an die Redaktionssekretärin der Zeitschrift, Magister phil. Raija Jokinen, Universität Helsinki, Castrenianum, Fabianinkatu 33, Helsinki zu senden. Wofern Ihnen frühere Jahrgänge oder Hefte der Zeitschrift fehlen, schicken wir sie Ihnen nach Möglichkeit und ohne Vergütung, wenn wir Ihre Wünsche erhalten.

In der Hoffnung guter Zusammenarbeit

hochachtungsvoll

die Redaktion der Finnisch-ugrischen Forschungen

Paavo Ravila

Erkki Itkonen

Kustaa Vilkuna

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

M 4786/567

MAGYAR
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Fn 4786/568

Hyvää uutta vuotta
toivottaa
Erkki Ahonen